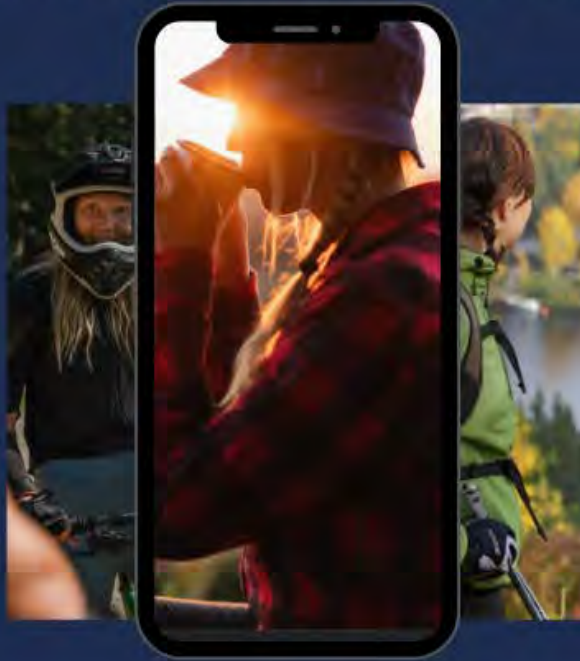

Euroopan unionin
rahoittama

TAHKO TRAILS

REITISTÖJEN KEHITYSHANKE 2023-24

ULKOILUREITSITÖJEN NYKYTILANTEEN
ANALYYSI JA KEHITTÄMIS-
SUUNNITELMA

SISÄLTÖ

sivut
3-12

Tahkon reitistöjen
kehittämisen taustoitus

1

sivut
13-41

Tahkon reitistöjen
nykytila ja swot analyysi

2

sivut
42-57

Tahkon reitistöjen
kehittämissuunnitelma

3

sivut
58-65

Täydentävät liiteaineistot

1

TAUSTAA

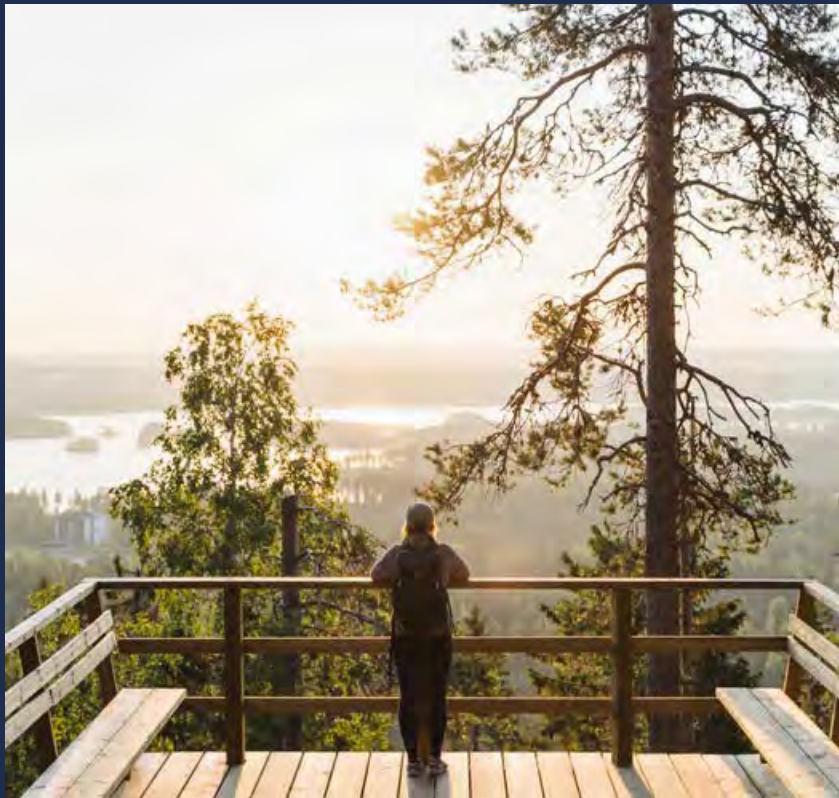
Hankkeen tavoitteet
Työryhmä ja odotukset
Keskeisiä toimijoita
Reitistöinvestointeja
Selvityksiä, raportteja ja hankkeita

SMART SUSTAINABLE SCENIC

Tavoitteena kehittää Tahkon matkailualueen reitistöjä ja niiden opastusta kauaskantoisella tähtäimellä. Kehittämistä tehdään asiakslähtöisesti, kestävästi ja älykkäästi.

Reitistöjen emäyksellisyyttä, käytettävyyttä ja ylläpitoa tuetaan älykkäillä digitaalisilla ratkaisuilla.

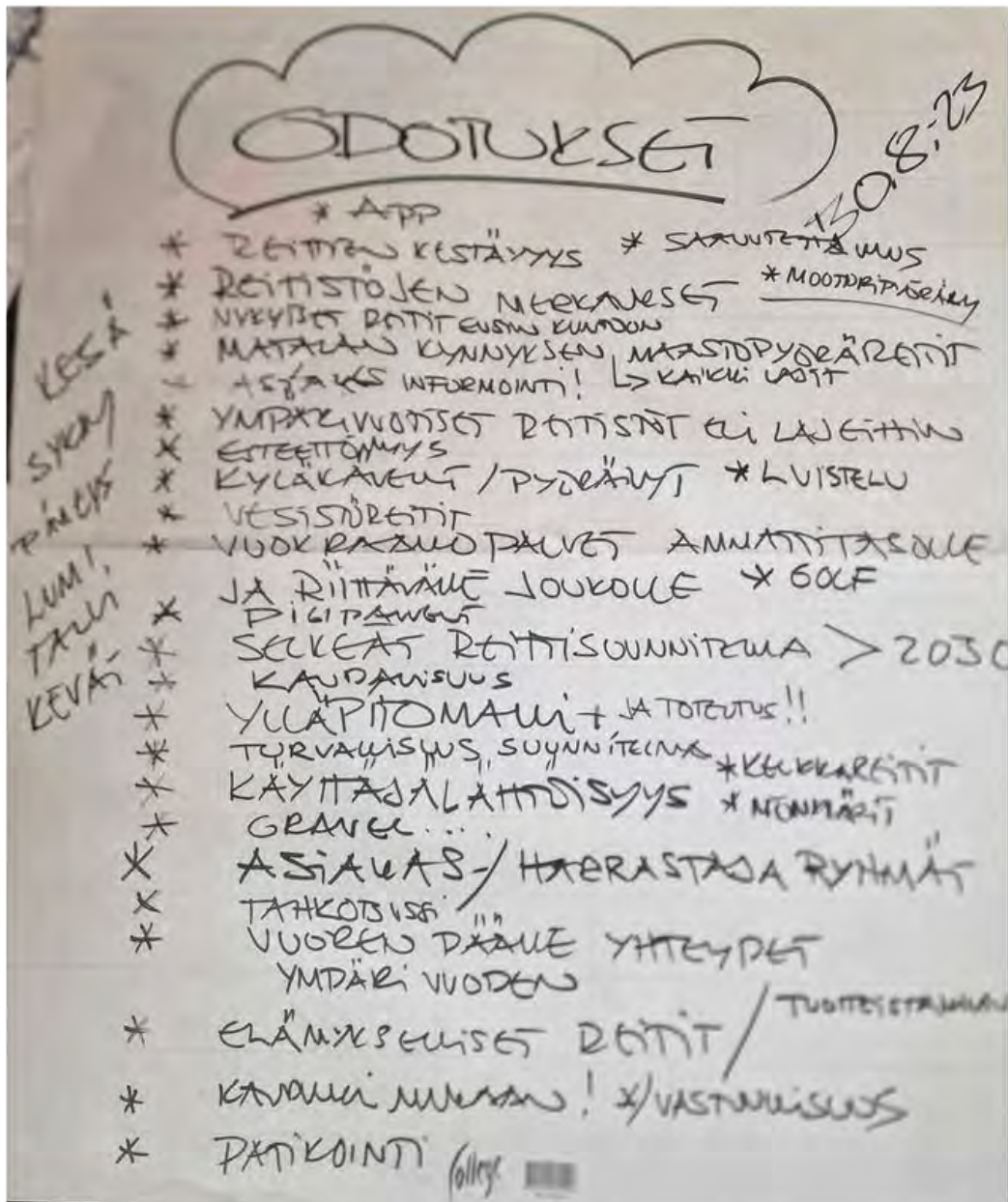
Tavoitteena on, että Tahkon ainutkertainen luonto ja sen tarjoamat elämykset muodostavat entistä vahvempia syitä tulla Tahkolle.

1.1. TYÖRYHMÄ JA ODOTUKSET

Jukka Pelkonen
Arto Jauhiainen
Kari Heiskanen
Pekka Vihma
Pasi Martikainen
Tiia Peltoniemi
Markku Rimpiläinen

Mikko Laurikainen
Jani Koistinen
Jouni Hartikainen
Jouko Liinamaa
Ari Partanen

1.2. KESKEISIÄ TOIMIJOITA

Tahkon Kehitys Oy

Tahkon alueen yritysten, yhteistyössä Kuopion kaupungin kanssa, joulukuussa 2022 perustama yhtiö. Sen tavoitteena on toimia merkittävänä alueen elinkeinon kehitysfoorumina. Tahkon Kehitys Oy hallinnoi reitistöjen kehityshanketta ja sillä tulee olemaan avainrooli reitistöjen kehittämisen toimenpiteissä.

Kuopion kaupunki

Vastaa alihankintakumppanin kautta Nilsin ja Tahkon ulkoilureitistön ja moottorikelkkareitistön kesä- ja talviaikaisesta hoidosta. Hoidettava ulkoilureitistö on pituudeltaan noin 67 km, josta valaistua noin 20 km. Kelkkareitistön pituus on noin 110 km. Latujen ja moottorikelkkareittien hoitoaika käsittää ajanjakson 1.10. - 15.5. Kesäaikana suoritettavat työt sisältävät ulkoilu- ja moottorikelkkareitistön kunnossapitotehtäviä. Kaupunki (ja aiemmin Nilsin kunta) on hoitanut kelkkareitin reittitoimituksen ja sopimukset maanomistajien kanssa muutaman reittitoimituksen ulkopuolelle jääneen linjauksen osalta. Ulkoilureittien osalta ei ole voimassaolevia sopimuksia maanomistajien kanssa. Kaupunki ylläpitää LIPAS-palvelussa informaatiota Tahkon alueen reitistöistä, reittien omistajuudesta ja ylläpitorooleista. Kaupunki vastaa laavujen ja tulipaikkojen ylläpidosta (pl. rinnealueen tulipaikat).

Tahkon reittipooli

Kuopion kaupungin hallinnoima rahasto, jonka varat ohjataan latujen ja kelkkareittien huoltoon ja ylläpitoon. Tulot ovat muodostuneet yritysten ja yksityisten vapaaehtoisista poolimaksuista sekä Kuopion kaupungin rahoitusosuudesta. **Jussi Salosen** eläköitymisen jälkeen yhteyshenkilö on Mika Venäläinen. Alueen yritysten maksuosuudet laskutetaan alkuvuodesta. Reittipoolin verkkosivut eivät tällä hetkellä ole ajantasalla.

Tahkon Kyläyhdistys ry.

Vuonna 2010 perustettu n. 350 jäsenen aktiivinen yhteisö. Jäsenistö koostuu Tahkon alueella vakituisesti asuvista henkilöistä ja lomamökkiläisistä sekä alueen yrityksistä ja asunto-osakeyhtiöistä. Kyläyhdistys on kehittänyt ja kunnostanut Tahkon alueen retkeilyreitistöjä sekä uusinut reittimerkintöjä. Myös reitistöjen varrella olevat laavut, kodat ja tulipaikat ovat osin kyläyhdistyksen kädenjälkeä.

Huippupaikat Oy

Tahkon rinnetoimintoja operoiva yhtiö joka on investoinut merkittävällä määrällä Tahkon aktiviteettiympäristön investointeihin. Se rahoittaa yhdessä kaupungin kanssa ensilumenlatua.

Tahkon Safarit

Pyörävuokraamot Tahko Safareiden johdolla ovat suunnitelleet ja tehneet suulliset sopimukset Tahkon talvipyöräilyreiteille. Pyörävuokraamot vastaavat talkoovoimin talvipyöräreitin ylläpidosta.

Tahko.com

Toimii keskeisenä kehittäjänä ja osarahoittajana alueen hankkeissa. Tarjoaa omassa portaalissa asiakkaille inspiraatiota ja informaatiota reiteistä, aktiviteeteista ja reitistöihin liittyvästä palvelutarjoomasta.

Maanomistajat

Tahkon ulomman kehän luontoreitistöt sijoittuvat osin yksityisten maanomistajien alueille. Tahkon lähialueen reiteille osuu n. 190 kiinteistötunnusta ja reilusti yli 200 maanomistajaa.

1.3. VIIMEISIMMÄT REITISTÖINVESTOINNIT

Tahkon portaat / 2017

Budjetti: n. 200.000 €

Rahoittajat: Huippupaikat Oy 50% ja Kuopion Kaupunki 50%

Suomen pisimmät kuntoportaat, 1054 askelmaa, kokonaismatka huipulle n. 1km

3M €

Tahkon elämysreittien ideointi ja kehittäminen / 2017-2019

Hankkeen budjetti: 205.000 € +30.000

Hallinnoija: Tahkon Kyläyhdistys ry.

Rahoittajat: Kalakukko ry, Leader, alueen yritykset

Sisältö: Nallelaavu, vaellus- ja pyöräilyreittien parantaminen (sorastamista ja pitkospuita) lähinnä kaupungin omistamien maa-alueiden reiteillä, opasteita n. 200 kpl, näköalatorni. Tornin rakentamista varten hankittiin vielä erillinen lisärahoitus (kaupunki, Huippupaikat Oy ja n. 20 alueen yritystä. Uusi näköalatorni vastaa sekä retkeilijöiden että laskettelijoiden tarpeeseen, sillä se toimii talvisin myös laskettelijoiden lähtölavana.

Pumptrack-rata / 2018

Hankkeen budjetti: 70.000 €

Hallinnoija: Tahkon Kyläyhdistys

Rahoittajat: Kalakukko ry. (Leader) ja alueen yritykset

Tahkon tähdet, osa 1 / 2020-2022

Hankkeen budjetti: 173.000 €

Hallinnoija: Tahkon Kyläyhdistys ry.

Rahoittajat: Kalakukko ry (Leader) 60% , Kuopion kaupunki 15%, Tahkon alueen yritykset 25%

Sisältö: Mäkiaution rotkon reitin rakentaminen, Mäkiaution rotkon laavun rakentaminen Huutavanholman reitin ensimmäisen osion rakentaminen, opasteet uusille reiteille.

Skeittiparkki /2021

Hankkeen budjetti: 65.000 €

Hallinnoija: Tahkon Kyläyhdistys ry.

Rahoittajat: Kalakukko ry (Leader), Olvi

Tahkon tähdet, osa 2 / 2022-2023

Hankkeen budjetti: 190.000 €

Hallinnoija: Tahkon Kyläyhdistys ry.

Rahoittajat: Kalakukko ry, alueen yritykset, **Kuopion kaupunki?**

Sisältö: soratie näköalahissiltä Mäkiaution rotkon reitille, El Grande -reitin sorastus, esteetön laavu (Ilveslaavu), Huutavanholman osa2 rakentaminen osa 2, standardin SFS 4424 mukaiset ulkoilun ja liikunnan opastekyltit Mäkiaution reitille.

Tahko Bike Park ja Minimountain 2022-2023

Hankkeen toteuttaja: Huippupaikat Oy

Budjetti: n. 2.000.000 €

Sisältö: yhteensä 9 merkattua rataa - helppoista haastaviin (kuusi alamäkirataa, joista pisin 1,4 km ja kolme aloittelijoille sopivaa rataa) sekä huipulle kulkeva neljän hengen tuolihissi. Kesän 2023 uutuutena täysin uudistunut Mini Mountain -trainee zone, katettu mattohissi ja sompahissi.

Mäkiautio

Huutavanholma

Mäkiautio

Tahkon portaat

1.4. SELVITYKSIÄ, RAPORTTEJA, HANKKEITA

1

TAHKO 2030 KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Masterplan, FCG 2011

Toimenpidesuunnitelmaan on koottu kolmisenkymmentä toimenpidettä, joilla pyritään saavuttamaan Tahko 2030 – vision ja strategisten kehittämistavoitteiden asettama tahtotila sekä vastaamaan kriittisten menestystekijöiden asettamiin haasteisiin.

Ulkoilu- ja virkistysalueiden kehittäminen

Reitistöjen kehittäminen ja laadun parantaminen. Kesä- ja talvireitistöjen luokittelu käytön ja vaativuuden mukaan. Luokitteluun perustuvan informatiivisen opastuksen ja karttojen laadinta. Tahkon laatureittien määrittely ja kunnossapidon laatutason nostaminen laatureiteillä. Reittien virallistaminen ympäröiviin kohteisiin (esim. Kinahmi). Hiihtokauden pidentäminen (lumetus, ensilumen latu). Reittipoolin toiminnan kehittäminen.

Vastuut: Nilsin kaupunki -opastus/viitoitus

Vaikuttavuus: Asiakaspalautteen mukaan reittien laatua ja käytettävyyttä on parannettava. Laadukas reittiverkosto ja erityisesti ladut ovat tärkeä osa Tahkon palvelutarjontaa

2

RAPORTTEJA 112 | 2013 - Tahkon opastussuunnitelma

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Ulkoilureittien reittiopastuksen suunnittelu ei sisälly tähän työhön. Tahkolle on v. 2008 tehty kesäkävely- ja hiihtoreittejä koskeva ”Tahkovuoren ulkoilureittien opastussuunnitelma”, mutta siinä esitettyjä ratkaisuja ei ole kaikilta osin toteutettu.

7.1 Kehittämistarpeet

Työhön liittyvässä internet-kyselyssä ja alueen toimijoiden haastatteluissa on tullut esille, että latureittien ja erityisesti patikkareittien alkupisteet ovat huonosti opastettuja. Tätä opastusta esitetään parannettavaksi ottamalla käyttöön eri puolille Tahkon aluetta sijoitettavat opastuskartat sekä jalankulkuviitoitus

3

RAPORTTEJA 79 | 2013 TAHKON LIIKENTEN JA LIIKKUMISEN TURVALLISUUSUUNNITELMA

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Suunnitelman tavoitteena on parantaa Tahkon alueen liikenteen ja liikkumisen turvallisuutta. Liikenne- ja liikkumisympäristön osalta on käsitelty tie- ja katuverkon lisäksi liikunta- ja ulkoilureitit ja niiden kehittämistarpeet. Toimintasuunnitelma käsittelee turvallisuusasiat laajasti eri aktiviteettien osalta.

5.2. Moottorikelkkareitit: Tahkon moottorikelkkareitit ovat osa Koillis-Savon laajempaa kelkkareitistöä. Tämän 1990-luvun loppupuolella rakennetun reitistön pituus on yli 400 km. Koillis-Savon reitistö on kytketty Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnallisiin reitistöihin.

Nilsin moottorikelkkaurat on perustettu maanomistajien kanssa tehtyjen maankäyttö-sopimusten perusteella. Pääosa sopimuksista on voimassa toistaiseksi, mutta osa sopimuksista on määräaikaista. Sopimusten uusiminen ja niiden pysyvyys mm. kiinteistön vaihtaessa omistajaa on epävarmaa. Tämä aiheuttaa jatkuvaa epävarmuutta reitistöä käyttäville moottorikelkkayrityksille ja rajoittaa niiden kehittämistä. Esim. opastaulukarttoja kelkkareitin varrelle ei ole voitu tehdä, koska reitin sijainti muuttuu jatkuvasti. 2013 on käynnistetty hanke moottorikelkkareittien virallistamiseksi ja rakentamiseksi Kuopion, Siilinjärven ja Koillis-Savon kuntien alueella vuoteen 2016 mennessä (MoViRa-hanke). Moottorikelkkareitit perustetaan maastoliikennelain mukaisella menettelyllä reittitoimituksen kautta, jossa reitti merkitään rasiitteeksi kiinteistörekisteriin. Reittitoimituksella varmistetaan reitin pysyvyys myös maanomistajavaihdoksen jälkeen.

Toimitusmenettelyn muita etuja ovat säästöt reitistön kunnossapidossa ja rakentamisessa. Reittien virallistamisella vähennetään moottorikelkkailusta aiheutuvia haittoja. Virallistamisen myötä reittien taso nousee, jolloin ajaminen keskittyy aikaisempaa paremmin juuri siihen tarkoitukseen perustetuille reiteille. Moottorikelkailun valvonta on helpompaa virallisilla ja tarkoituksenmukaisesti merkityillä ja opastetuilla reiteillä. Reittien kehittäminen helpottaa reittien ylläpitoa ja tukee alueella toimivien moottorikelkkailuun liittyvien yritysten toimintaa.

5.3. Ulkoilureitit: Patikkareiteistä saadussa palautteessa painottui reittien opastuksen parantaminen. Opastuksen parantamista oltiin vailla erityisesti eri reittien lähtöpisteisiin, mutta myös reittien opastuksessa. Jotkut vastanneet toivoivat patikkareittien laajentamista ja pitempää opastettua kierrosta Kuusamon Karhunkierroksen tapaan.

6.3. Turvallisuustyön kehittämistarpeet (poimintoja)

Opastusjärjestelmän kehittäminen: Pelastuskartan laatiminen ja pelastuspisteiden merkitseminen maastoon parantavat maastoliikenteen turvallisuutta. Maastossa liikkuvia varten tulisi olla säännöllisin välein merkittyjä pisteitä (esim. tien ylityksissä tien nimet), jotta mahdollinen apu voidaan hälyttää mahdollisimman tarkasti paikalle. Vastuu: Kuopion kaupunki, pelastuslaitos, alueen yritykset. Ajoitus: 2014

Latureiteille kaivattiin edelleen opastuksen lisäämistä. Varsinkin ongelmapaikkakyselyssä painottuivat Tahkon alueen latureitteihin liittyvät ongelmat. Ohjeistus tulisi toteuttaa myös englanniksi ja venäjäksi, sillä talviliikuminen ja väylien käyttö on vieraampaa ulkomaalaisille matkailijoille. Tiedottaminen latureittien käytöstä: kiertosuunta, vaarallisista laskuista ja vaativista nousuista varoittaminen, ei pulkkailua laduilla, tien ylityskohdista varoittaminen. Vastuu: Kuopion kaupunki

4

TAHKO ACTION PLAN 2017-2022

Tahko tavoittelee roimaa matkailijamäärien kasvua lähivuosina ja tätä varten on toteutettu Tahko Action Plan, tiivis suunnitelma kehittämiskohteista vuoteen 2022 mennessä. Tahkon olemassa olevan tarjonnan ympärivuotisen kehittämisen vuoksi voimakas painotus on ollut lumettoman ajan sisältötekijöissä.

4. Reitistö: Tahkosta kehitetään yksi Suomen vetovoimaisimmista ja monipuolisimmista ympärivuotisista luontoliikuntakohteista. Reitistön kehittämisessä huomioidaan tämän päivän tarpeet eri tyyppisille liikkumismuodoille, kuten hevossafareihin, pyöräilyyn, patikointiin, päiväretkeilyyn, sauvakävelyyn, hiihtoon, lumikenkäilyyn ja moottorikelkkailuun. Tahko tulee olemaan Suomen monipuolisin pyöräilykeskus. Reiteille tehdään paremmat opastukset, enemmän taukopaikkoja ja reitistöt tuotteistetaan kotimaan ja kansainvälisen markkinoinnin tarpeisiin sopiviksi.

5

TAHKON ELÄMYSREITTIIEN JA OLOSUHTEIDEN KEHITTÄMINEN 2017-23

Tahkon kyläyhdistys ry, yhteensä 5 hanketta

Tahkon alueelle tarvitaan lisää monitoimiulkolureittejä, joita voidaan hyödyntää ympärivuotisesti omatoimiseen ja ohjattuun vaellukseen erityyppisille käyttäjäryhmille kuten kuntoilijat, kilpailijat, ikäihmiset, liikuntarajoitteiset ja satunnaisliikkujat. Samoin tulee huomioida tämän päivän tarpeet erityyppisille liikkumismuodoille kuten hevossafareihin, pyöräilyyn, sauvakävelyyn, hiihtoon ja lumikenkäilyyn. Uudet reitit, opasteet ja niiden varrella olevat taukopaikat palvelevat matkailijoita ja paikallista väestöä.

Vuosina 2020-2021 toteutettiin Tahkon tähdet -hanke, jolla toteutettiin ensimmäinen vaihe sekä Mäkiautionrotkon että Huutavanholman reitistöjen kehittämisestä ja rakentamisesta. Nämä reitistöt ovat saaneet erittäin suuren ja laajan käyttäjämäärän ja saaneet uusia kävijäryhmiä lähtemään tutustumaan reitistöihin. Seuraavana vaiheen on tehdä laajennukset reitistöihin, opasteisiin ja niiden varrella oleviin esteettömiin taukopaikkoihin palvelevat matkailijoita ja paikallista väestöä entistä paremmin ja laajemmin.

6

OUTDOORS (OF) LUONTOLIIKUNTAREITTIIEN TUOTTEISTAMINEN

Savonia AMK 2018-2023

Hankkeen yleisenä tavoitteena on lisätä Pohjois-Savossa luontomatkailun parissa toimivien maaseudun toimijoiden osaamista ja yhteistyötä luontomatkailupalvelujen ja siihen liittyvän yritystoiminnan kehittämiseksi. Esiselvityshankkeen perusteella valittujen keskeisten luontoliikuntareittien laatua ja elämyksellisyyttä matkailun näkökulmasta kehitetään tuotteistamalla niitä sekä tuottamalla digitaalinen reitti-informaatio ja materiaalia monikanavaiseen viestintään.

Hankkeen toimenpiteet, mm.

- Kartoitetaan reittien lähtökohtatilanne ja niiden kunnostustoimenpiteiden ja palvelurakenteiden kehittymisen tilanne.
- Arvioidaan mahdollisuus tuotteistaa kyseiset reitit matkailijoille ja paikallisille käyttäjille riittävät laatukselliset täyttävät luontoliikuntareitit ja -kohteet.
- Järjestetään luontomatkailun teemaan liittyviä koulutuksia reittien suunnittelemiseksi ja tuotteistamiseksi alueen toimijoille.
- Ohjeistetaan kohteiden kehittämiseen liittyvissä toimenpiteissä ja kohteiden ympärille liittyvien yritysverkostojen uusien liiketoimintamallien kehittämisessä.
- Neuvotellaan ja sovitaan Outdooractive-palvelun ylläpidosta hankkeen jälkeen.

7

LISÄTTYÄ TODELLISUUTTA TAHKON ALUEEN LUONTOREITEILLE 2020

Haaga Helia

Projektin tavoitteena oli kehittää Kuopio-Tahkon alueen luontoreiteille (esim. patikointi, melonta, hiihto, pyöräily) lisättyä todellisuutta ja tarinoita hyödyntävä palvelukonsepti. Reitiksi valikoitui Tahkon alueen Huutavanholman vaellusreitti. Toimeksianto tehtiin yhteistyössä Blue-projektin kanssa, jonka tavoitteena on tehdä suomalaisesta matkailuelinkeinosta edelläkävijä AR/VR -sovellusten käyttöön otossa ja kehittämisessä.

Lopputulos: Eri reiteille monistettavissa oleva konsepti digitaalisesta sovelluksesta, joka hyödyntää lisättyä todellisuutta. Sovelluksen käyttäjä näkee halutessaan jatkuvasti reitin kulkusuunnan, profiilin ja jäljellä olevan matkan. Lisäksi käyttäjä voi valita reittiä elävöittävän teeman, jolloin sovellus näyttää esimerkiksi alueelle tyypillisiä eläimiä.

8

SMART TAHKO - HANKKEET 2021-23

Tahkon Kyläyhdistys ry.

Laaja hankekokonaisuus, jonka tavoitteena oli kehittää Tahkon alueen älykkyyttä ja digitalisaatiota. Esiselvityksen jälkeen käynnistettiin Tahkon Kyläyhdistyksen hallinnoima ja alueen yritysten sekä seudullisten toimijoiden toimesta SmartTahko 2 -hanke, jossa kehitystyötä tehtiin kuuden eri kattoteeman alla. Aktiviteetit ja harrasteet -teeman asiakaskyselyssä 2021 kärkeen nousivat seuraavat asiat: opasteet kuntoon heti, digitaalinen näyttöverkosto tiedottamiseen, sähköinen kartasto, Suomen parhaat maastopyöräreitit, selkeät reitistömerkinnät.

9

TAHKON OUTDOOR AKTIVITEETTIEN KEHITTÄMINEN 2022-25

Esiselvitys ja Action Plan 2022

Selvityksen tavoitteena oli luoda vahva näkemys Tahkon luontoympäristön vahvuuksista - luonnon uniikit syyt tulla Tahkolle - sekä mallintaa paikallisiin lainalaisuuksiin nojaava luontoaktiviteettien kasvun ja kehittämisen polku. Selvitystyössä koottiin mahdollisimman kattavasti näkemyksiä Tahkon alueen merkittävimmiltä yrityksiltä sekä ja tapahtumatoimijoilta, innovoitiin uusia näkökulmia ja nostettiin aihekokonaisuuteen liittyviä kehittämishaasteita- ja kärkiä konkreettisiksi, projektoitaviksi hankeaihoiksi

10

KUOPION SEUDUN KÄVELYN JA PYÖRÄILYN EDISTÄMISOHJELMA 2023

Kuopion kaupunki, Traficom, Sitowise

Ohjelma linjaa Kuopion seudulle kuuden eri kunnan alueelle yhteisen tahtotilan kävelyn ja pyöräilyn edistämistoimenpiteiksi vuoteen 2030-2035 mennessä. Jokaiseen kuntaan laadittiin selkeä etenemismalli, jonka avulla voidaan luoda konkreettisia toimia kävelyn ja pyöräiliikenteen laajamittaiseen edistämistyöhön ja sen seurantaan.

Työssä kartoitettiin myös yhteistyössä alueen toimijoiden sekä valtakunnallisen Pyörämatkailukeskuksen kanssa paikallisesti suositut ja viihtyisät pyöräilyreitit niin kuntakohtaisesti kuin myös yli kuntarajojen. Työn keskeisenä tarkoituksena oli tuottaa pyöräilyreiteistä Pyörämatkailukeskuksen vaatimusten mukaista paikkatietoaineistoa (<https://www.bikeland.fi/>). Hankkeen aikana kartoitetuista pyörämatkailureiteistä valittiin kuntien edustajien kanssa yhteistyössä tässä vaiheessa selkeimmät Pyörämatkailukeskuksen palvelussa esitettävät reitit. [Linkki raporttiin](#) (Pyörämatkailun seudulliset kärkitoimenpiteet s. 91)

11

DIGITALISAATIO KESTÄVÄN LUONTOMATKAILUN EDISTÄJÄNÄ

Digireitit Pohjois-Savo, Savonia AMK 2023-25

Hankkeessa yhteiskehitetään ja testataan kansainvälisille markkinoille suunnattua virtuaalista luontomatkailusisältöä. Hankkeessa tuotetaan n. 3 reittiä virtuaalisesti koettavaksi (Tiilikajärvi, Tahko, Puijo). Samanaikaisesti selvitetään etänä koettavien digitaalisten sisältöjen ja reittien kysyntää, jakelukanavia, liiketoimintahyötyjä ja ansaintamalleja. Selvitys tuottaa tietoa matkailutoimijoille toiminnan kehittämistä ja markkinointia varten. Hankkeessa puhutaan virtuaalimatkailusta ja digitaalisista etänä koettavista palveluista. Niillä tarkoitetaan digitaalisia palveluita, jotka voivat sisältää ja soveltaa virtuaalisia elementtejä hyödyntäen XR- sekä live-striimausteknologiaa.

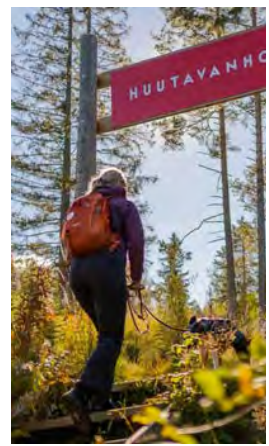
2

REITISTÖN NYKYTILAN INVENTOINTI

Retkeily, Mastopyöräily, Hiihto,
Talvipyöräily-ja kävely, Moottorikelkkailu

2.1. RETKEILYREITIT

Tahkon matkailualueelta löytyy useampia eripituisia merkattuja rengasreittejä, joilla voi kulkea retkeillen, patikoiden ja juosten. Reittien maastoprofiili on hyvin vaihtelevaa, koska alueella on useampia lähes 300 metrin korkeuteen kohoavia mäkiä. Retkeilyreitit on merkitty maastoon sekä opastekyltein, että vaihtelevasti värikoodein. Opastuksen kokonaisuus on paikoitellen sekava, koska erilaisia opasteita ja reittimerkintöjä on lisätty vuosien varrella kerrostuen monella eri tavalla ja osittain väliaikaisin merkinnöin. Reittien virallinen lähtöpiste sijaitsee Tahkon sillan keskustan puoleisella rannalla. Reiteille pääsee ketterästi myös Tahkolaakson P-alueelta.

Tahkon patikonti- ja retkeilyreiteistä suosituimpia ovat elämykselliset lähireitit, jotka kulkevat Tahkovuoren huipulle: Tahkon portaat, Huutavanholman reitti, Mäkiäution reitti ja Tahkon Tähtikierrros. Lähireiteille ja portaisiin asennetaan tulevalle kesäkaudelle laskurit, jolla saadaan todennettua kohteiden todellinen käyttöaste.

Lähireitit ovat tuoneet myös rinteiden huipulla sijaitsevat elämykset ja palvelut saavutettaviksi.

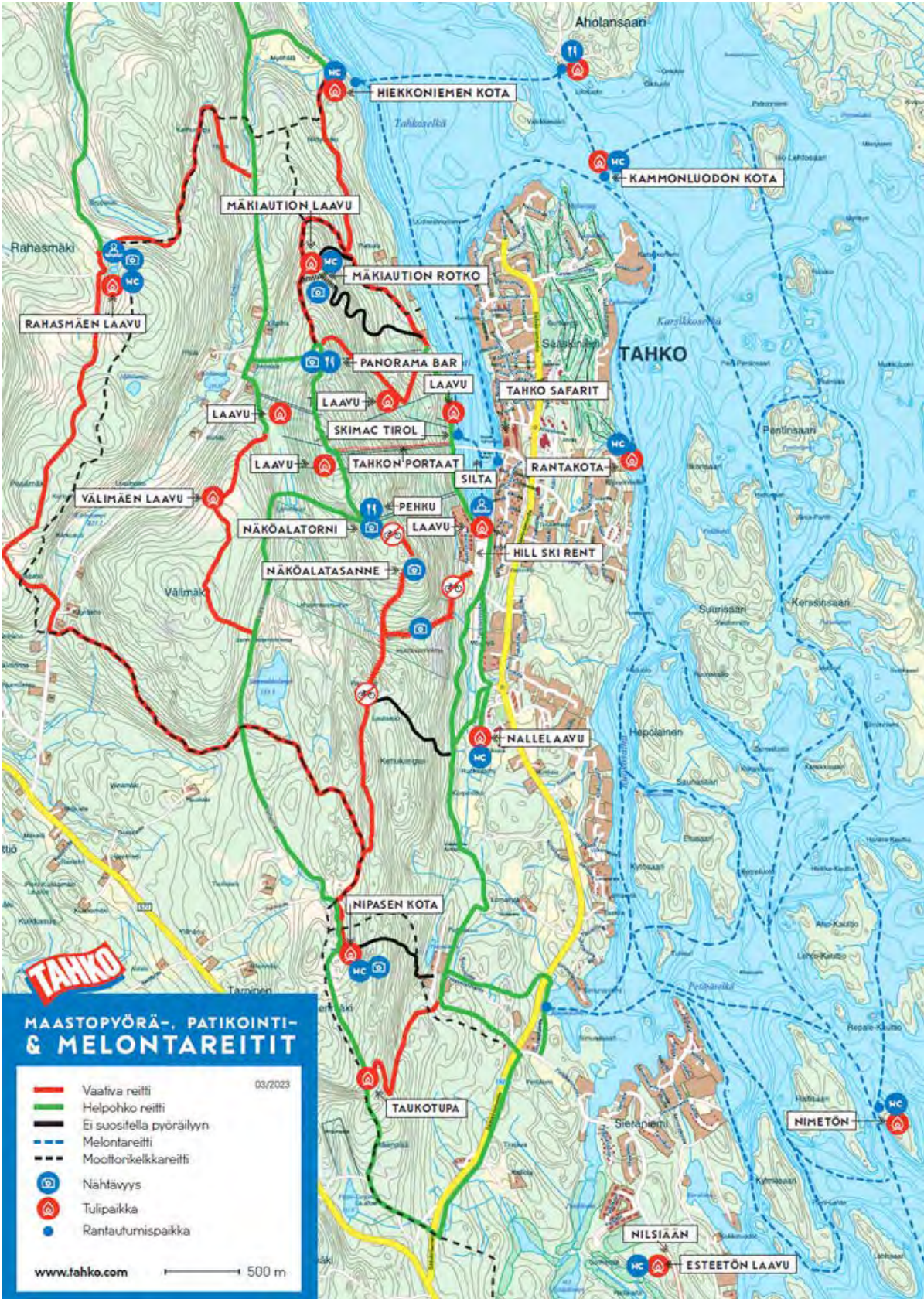
Tärkeimmät nostokohdat: Zipline yläasema, Näköalatorni, Pehkubaari, Havu Kitchen and Bar, Panorama Bar, Tahko Disc Golf Park, Pöllölaavu

Osa Tahkovuoren lähireiteistä soveltuu ainoastaan jalkaisin kuljettavaksi. Pidemmät retkeilyreitit- Tahkomäen kierros (14 km) ja Rahasmäenkierros (20 km) - soveltuvat sekä maastopyöräilyyn että patikointiin ja polkujuoksuun. Reitien maastopohja on monin paikoin erittäin kulunutta ja huonokuntoista. Kosteus on aiheuttanut reittilinjan suistottumisen ja kaikista kosteimmilla alueilla.

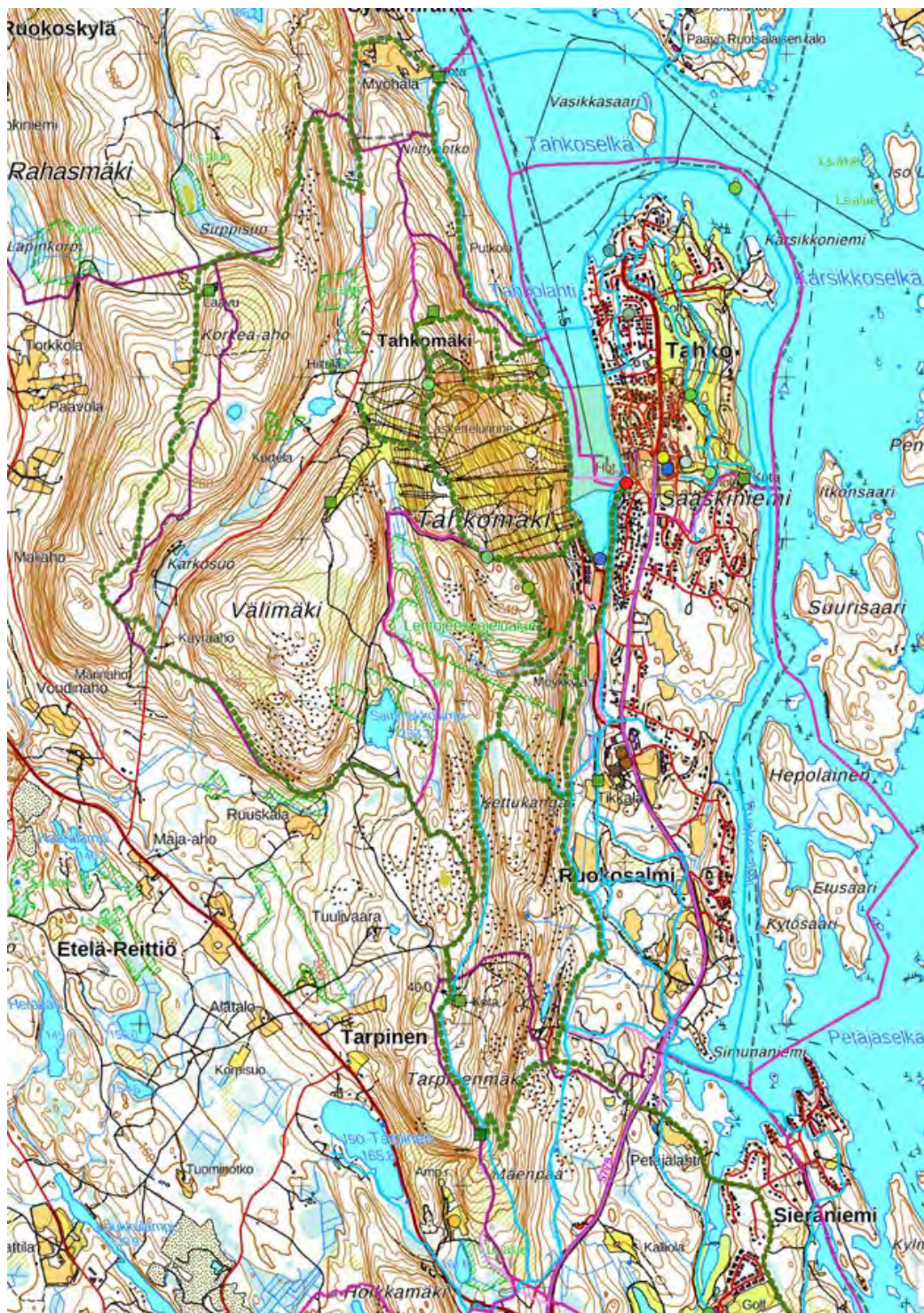
Rengasreittien varrelta löytyy useita kaupungin ylläpitämiä taukopaikkoja, mm. Hiekkoniemen laavu, Rahasmäen laavu, Nipasen kota, Taukotupa

Retkeilykarttoja on saatavilla vain pdf- tai paperikarttoina. Digiaalisia reittitietoja löytyy hajanaisesti eri palveluissa muiden toimijoiden tai harrastajien kokoamana, mm. All Trails, Outdoor Active, Komoot.

TAHKON RETKEILYREITIT, KESÄ 2023

KUOPION KAUPUNKI, LIPAS -INFO

Liikuntapaikka: Muokattu viimeksi 19.09.2023 10:46:50

Liikuntapaikan tila: Toiminnassa

Liikuntapaikkatyyppi: Retkeilyreitti

Nimi suomeksi: Tahkon reitit

Lisätieto: Tahkon kierto n. 20 km, muut polut n. 11 k

Web-sivu: <http://www.tahko.com/>

Omistus: Ei tietoa

Ylläpitäjä: Kunta / muu

Osoite: Sääsäkiementie 560, 73310 TAHKO

SAVONIA AMK & OUTDOORACTIVE

HIKING ROUTE - NORTHERN SAVO - LAKELAND

Versatile hiking route Tahkomäen kierros in Tahko, Kuopio

TOP moderate

↔ 14.4 km ⌚ 5:00 h ▲ 312 m ▼ 312 m

On this hiking route you will enjoy the beautiful forest paths, amazing views, nice rest stops and the special atmosphere of the Huutavanholma ...

from Outdoors Pohjois-Savo, Savonia University of Applied Sciences

HIKING ROUTE - NORTHERN SAVO - LAKELAND

Hiking route Huutavanholman kierros in Tahko, Kuopio

TOP moderate

↔ 4.4 km ⌚ 2:00 h ▲ 209 m ▼ 209 m

On this circular route you get to climb the the longest outdoor stairs in Finland, admire the views from Tahko hill and enjoy the atmosphere of ...

from Outdoors Pohjois-Savo, Savonia University of Applied Sciences

HIKING ROUTE - NORTHERN SAVO - LAKELAND

Tahkolahden kierros - an easy hiking route in Tahko, Kuopio

TOP easy

↔ 1.5 km ⌚ 0:30 h ▲ 22 m ▼ 22 m

This easy route takes you around the Tahkolahti bay, surrounded by beautiful lake and forest sceneries. You can go around it with a wheelchair, ...

from Outdoors Pohjois-Savo, Savonia University of Applied Sciences

MOUNTAIN BIKING - NORTHERN SAVO - LAKELAND

Mountain bike tour Rahasmäen kierros in Tahko, Kuopio

TOP moderate

↔ 19 km ⌚ 4:00 h ▲ 371 m ▼ 371 m

This rather demanding tour takes you to lovely forest paths, countryside gravel roads and nice viewing points. The rocky and steep parts of the ...

from Outdoors Pohjois-Savo, Savonia University of Applied Sciences

HIKING ROUTE - FINNISH LAKELAND

Tahkon Tähtikierros Hiking Trail

TOP moderate

↔ 7.1 km ⌚ 3:00 h ▲ 219 m ▼ 218 m

Some of the finest attractions in Tahko are situated along this route: a lush nature reserve, amazing views from Tahko hill and lookout tower, and ...

from Outdoors Pohjois-Savo, Savonia University of Applied Sciences

Maanomistustilanteen selkiytyminen Tahkon ytimessä on mahdollistanut ydinalueen reittien kehittämisen. Hajanainen tilkkutäkki on saatu sekä rinneyhtiön että kaupungin omistukseen ja näin lähialueen reitistöjen kehittäminen ja investoinnit reitistöjen infraan on luonut vahvan rungon Tahkon alueen luontoaktiviteeteille.

Kyläyhdistyksen hallinnoimien rakennushankkeiden kautta on saatu aikaan ainutkertainen elämysreittiympäristö. Kokonaisuutta täydentää Suomen pisimmät portaavat, joiden käyttöaste on todella korkea. Tahkon ydinalueella kulkevat uudet reitit, kytkettynä alueen taukopaikkoihin, näköalatorniin ja upeaan palvelutaroomaan (Zipline, Pehku Bar, Panorama Bar, Panorama Landscape Hotel) luovat poikkeuksellisen vahvan rungon retkeilyelämyksille.

Heikkoudet kiteytyvät reitistön sopimustilanteeseen. Yksityisten maanomistajien alueilla kulkevilla retkeilyreitistöillä ei ole yhtään voimassaolevaa reittisopimusta. Siitä huolimatta Esim. Rahasmäenreitti on vakituksessa käytössä ja se on systemaattisesti opastettu Tahkon ytimestä lähtien. Se näkyy myös laajasti kaikissa opaskartoissa ja mm Savonian laatimassa Outdoor Active reittioppaissa. Sopimustilanteen repсахdus kostautuu monella tasolla.

Millään Tahkon retkeilyreitillä ei ole ylläpitoa, opasteita löytyy, mutta ne on paikoitellen melko heikossa kunnossa. Reitit ei ole kenenkään vastuulla eikä ne täytä Tukesin ja kuluttajasuojan edellyttämiä vaatimuksia. Turvallisuussuunnitelmia ei myöskään ole olemassa. Reitin maastopohja on isolta osalta kulunut ja todella huonossa kunnossa suurien käyttömäärien vuoksi. Sateet ja mutaisuus aiheuttavat laajoilla alueilla väylien suistottumista. Reitille tarvitaan merkittäviä kestäväyttämis- ja huoltotoimenpiteitä (mm. salaojitusta). Tämä tilanne koskee kaikkia ydinalueella kulkevia opastettuja retkeilyreittejä.

Patikointi on vahvasti nouseva trendi, jotka on Tahkon matkailulle mahdollisuus. Alueella risteilee valtava määrä hyödyntämättömiä polku-uria ja reittiväyliä, joita voisi vielä tehokkaammin hyödyntää retkeilyreitistöinä. Lähialueelta löytyy luonto -ja maisema-arvoltaan ainutkertaisia kohteita, joita ei ole lainkaan kytketty retkeilyreitistöön, mutta joista löytyisi potentiaalia pidempien patikkareittien muodostamiselle tai päiväretkille, mm. Kinahmin alue. Kokonaisuuden valmistelu edellyttää kuitenkin laajaa neuvottelu- ja sopimusprosessia maanomistajien kanssa sekä jatkuvan ylläpidon resursseja ja toimintamalleja.

Suurin uhka retkeilyreitistöjen kehittämiselle on sopimuksellisen prosessin umpikuja. Tarvitaan vahva tulevaisuuteen tähtäävä malli maanomistajien kanssa käytävään sopimusproseduuriin ja yhteistyökäytäntöihin. Maanomistajien totaalinen vastahankaisuus yhteistyölle ja reittisopimuksien muodostamiselle on vakavasti otettava uhkaskenario. Ilman sopimuksia myöskään reittipohjan laadullista kehittämistä ja reitistöinvestointeja ei päästä toteuttamaan.

2.2. MAASTOPYÖRÄILYREITIT

Tahko on tullut tunnetuksi maastopyöräilykohteena vuodesta 1999 alkaen järjestetyn Tahko MTB:n ansiosta. Tapahtuma on yksi Pohjoismaiden merkittävimmistä maastopyöräilytapahtumista ja kerää vuosittain n. 2000 lajin harrastajaa 15-240 km kilpailureiteille.

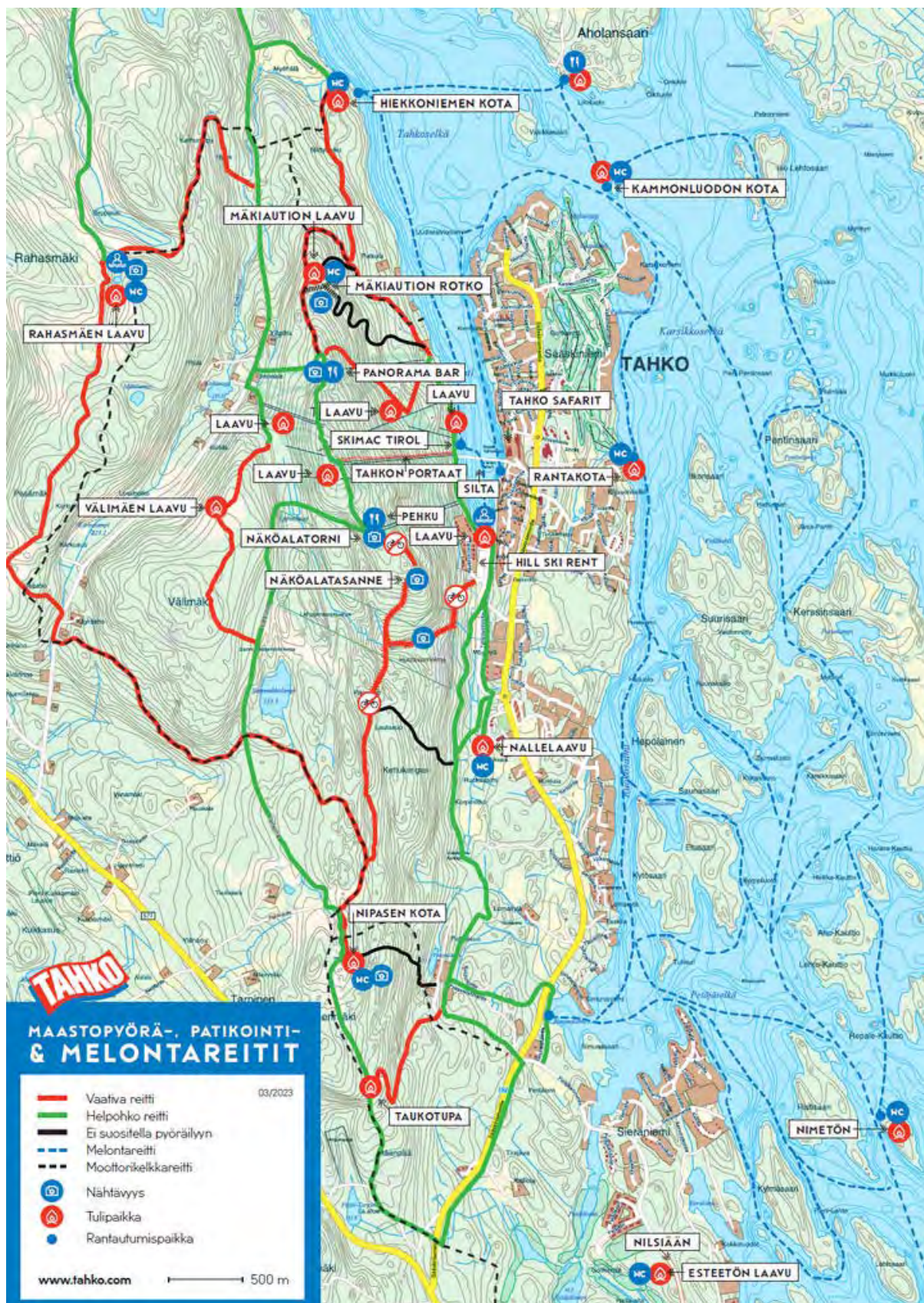
Aktiiviharrastajien määrien kasvu, matalan kynnyksen pyöräilyharrastaminen ja laadukas pyörävuokraamotoiminta on luonut painetta rakentaa alueelle laajempaa opastettua reittiverkostoa ja saada esim. MTB tapahtuman pisin 60 km lenkki - vakituiseen käyttöön. Myös tarve matalan kynnyksen metsäreiteille on kasvanut merkittävästi erityisesti sähköpyöräilymahdollisuuksien myötä. Uusien reittien rakentaminen ja tapahtumareittien vakinaistaminen laajemman reittiverkoston luomiseksi on kuitenkin muodostunut kompastuskiveksi maanomistuksen kirjavuuden ja sopimuksellisten epäselvyyksien vuoksi.

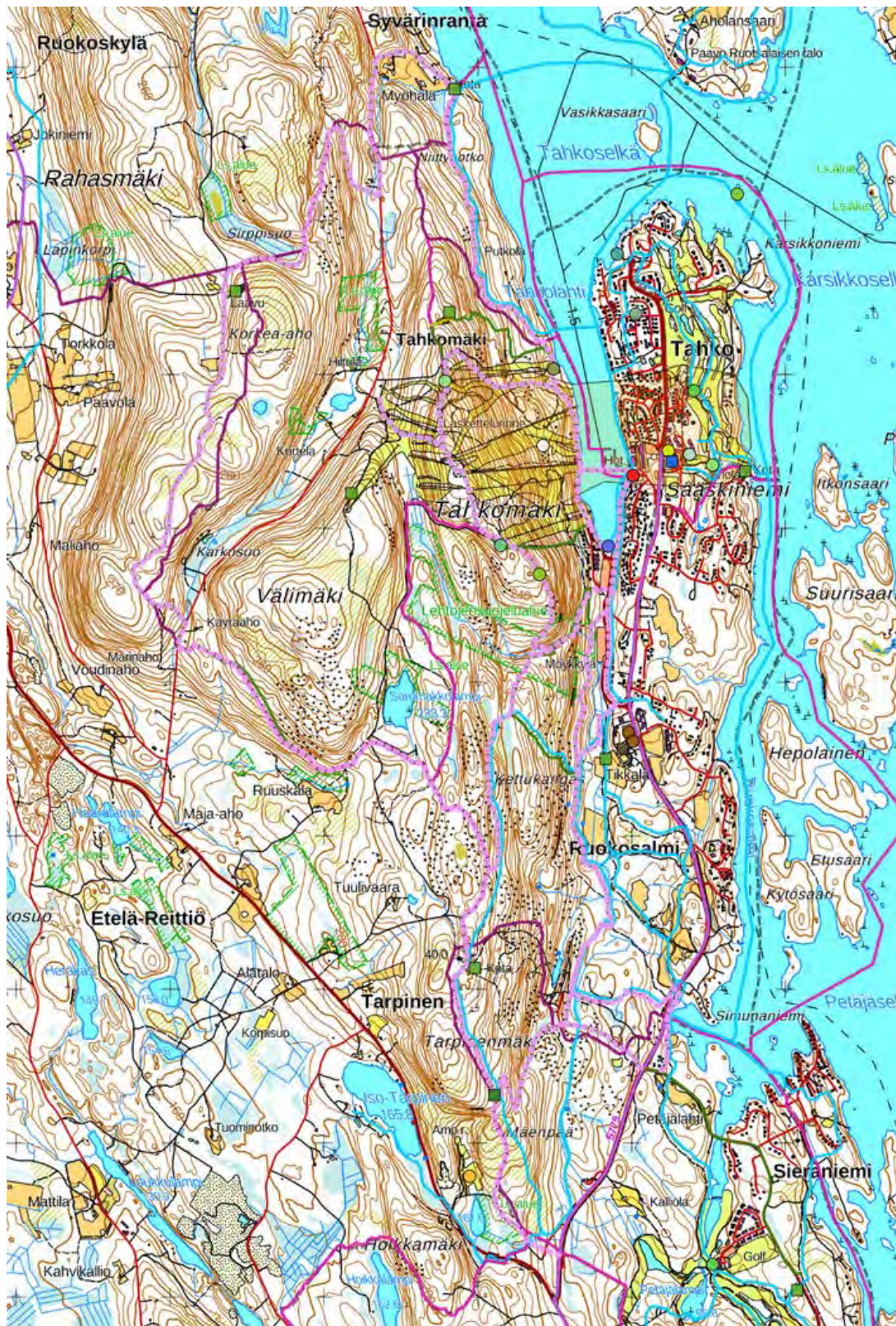
Tahkon maastoon merkityistä ulkoilu- ja retkeilyreiteistä kesän ja syksyn maastopyöräilyyn sopivat parhaiten 14.4km mittainen Tahkomäen kierros sekä 20,1 km mittainen Rahasmäen-kierros. Näiden, korkeuseroiltaan melko haastavien reittien, lisäksi ajettavaa löytyy myös mm. tasaisemmilta latupohjilta, sorateiltä sekä rinnealueen ja rannan pikkupoluilta. Maastoreittien ohella Tahkon uudistettu Bike Park tarjoaa laajan valikoiman alamäkireittejä. Reittien rakentamisesta ja ylläpidosta vastaa rinneyhtiö Huippupaikat Oy.

Aktiiviharrastajat ajavat tyypillisesti itse suunnittelemillaan reittilinjauksilla jokaisen oikeuksiin nojautuen. Myös Tahko MTB tapahtuman reittien gpx- reittijäljet löytyvät tapahtuman järjestäjän verkkosivuilta ja useista karttapalveluista. Jokaisen oikeudet mahdollistavat omatoimisen ajamisen maastoreiteillä sikäli, kun se ei tuota vähäistä enemmän haittaa maanomistajille. Tahkon alueella omatoiminen ajaminen kuitenkin aiheuttaa kitkaa sekä tapahtumareittien neuvotteluvaraan että pysyvien reittien neuvotteluun. Koska MTB -tapahtuma kulkee myös alueilla, jossa ei ole sallittua pyöräillä tapahtuman ulkopuolella, on tapahtuman järjestäjä joutunut asettamaan kriittisiin kohtiin pyöräilyn kieltomerkkejä omalla logolla varustettuna. Pyöräilyn opastuskokonaisuutta sekoittaa myös talvipyöräilyreittien erilliset opasteet kohdissa, joissa ei lumettomaan aikaan voi pyöräillä sekä latupohjilla ympärivuotisesti näkyvät pyöräilyn kieltomerkit.

MAASTOPYÖRÄILYREITIT 2023

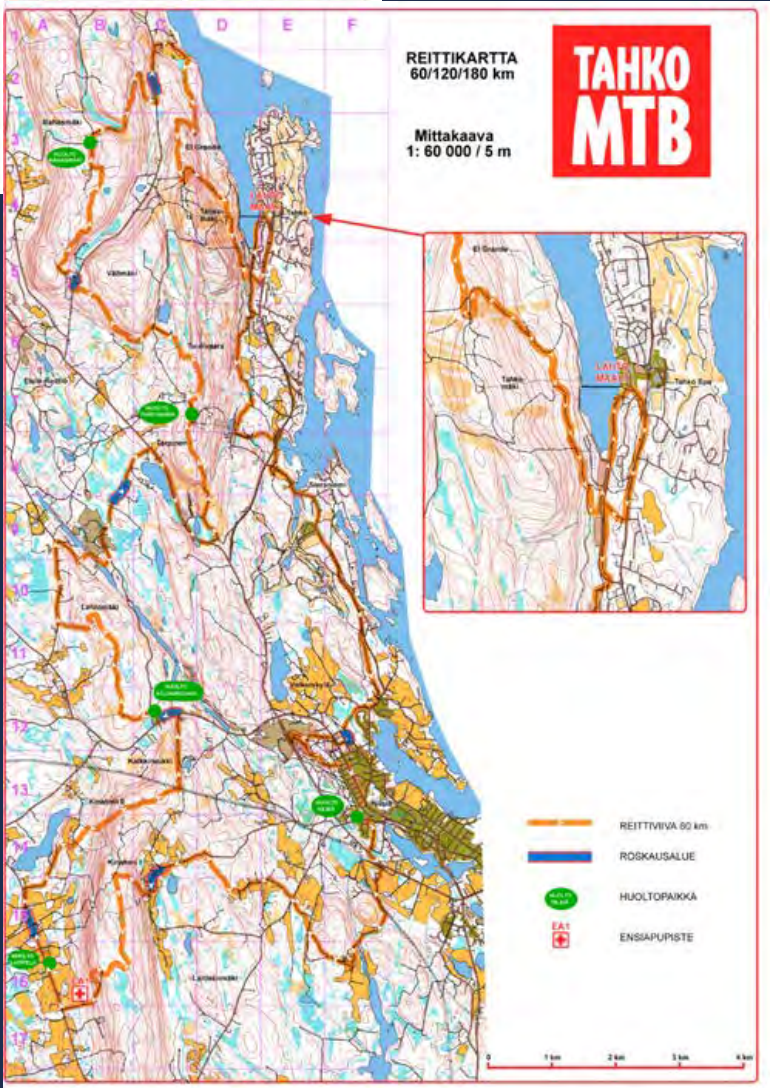
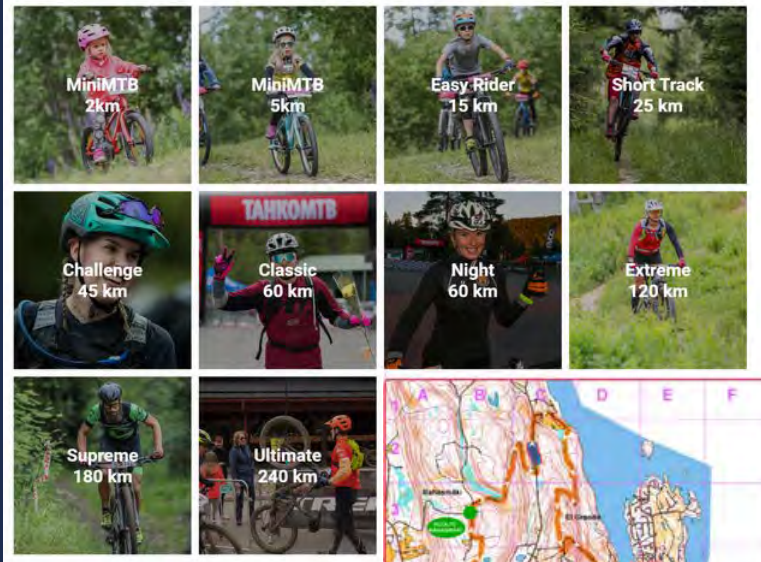

KUOPION KAUPUNKI, LIPAS -INFO

Liikuntapaikka: Muokattu viimeksi 03.10.2017
Liikuntapaikan tilaToiminnassa
Liikuntapaikkatyyppi: **Maastopyöräilyreitti**
Nimi suomeksi: Tahkon maastopyöräilyreitit

Web-sivu
[https://www.tahko.com/fi/aktiviteetit/pyoraily+ja+ ...](https://www.tahko.com/fi/aktiviteetit/pyoraily+ja+...)
Omistus: Omistaja Kunta
Ylläpitäjä: **Kunta / muu**
Osoite: Tahkovuorentie 2, 73310 TAHKO

Harrastajan jakamareittijälki ja -kuvaus

Report 3.7 191

Tahko pump track – Former quarry (Rahasmäki) loop from Tahkovuori

04:55 ↔ 55.4 km ↗ 880 m

Expert mountain bike ride. Good fitness required. Advanced riding skills necessary. Some portions of the Tour may require you to push your bike.

Tips [More information](#)

- Includes a segment that may be dangerous.
A part of this route comprises technical, difficult or hazardous terrain. Specialist equipment and prior experience may be required.
- Cycling is not permitted along parts of this route.
You'll need to dismount and push your bike.

[Skip 7 more tips](#)

Tour Profile

Waytypes & Surfaces

Waytype	Distance
Singletrack	25.6 km
Path	8.24 km
Access Road	< 100 m
Cycleway	3.67 km
Street	1.82 km
Road	11.1 km

Surface	Distance
Alpine	489 m
Natural	1.78 km
Unpaved	37.5 km
Gravel	< 100 m
Paved	4.27 km
Asphalt	10.6 km
Unknown	684 m

Waypoints

- Tahko Bus Station
Bus Station
- 1
735 m
Tahko pump track
Recommended by 1 mountain bikers
- 2
40.0 km
Former quarry (Rahasmäki)
Recommended by 4 mountain bikers
- Tahko Bus Station
Bus Station

Tahkolla on vahva tunnettuus maastopyöräilykohteena erityisesti maastopyöräharrastajien keskuudessa vahvan tapahtumabrändin myötä. Tahkon ympäristö on ihanteellinen maastopyöräilyyn maastoprofiilin haastavuuden ja monipuolisuuden vuoksi. Toisaalta alueelta löytyy myös tasaisempaa maastoprofiilia ja teknisesti helpompaa reitistöä niille, jotka vain haluavat retkeillä luonnossa pyöräillen. Taukotuvat ja tulipaikat luovat kiinnekohtia pyöräretkeilyyn. Tahkolla on myös useita pyörävuokraamoja, joista löytyy laaja valikoima pyöriä eri pyöräilyn alalajeihin ja erilaisiin käyttötarkoituksiin.

Uudistunut Tahko BikePark luo vahvan rungon pyöräharrastamiselle ja on tällä hetkellä merkittävin vetonaula pyöräilyyn Tahkolla. Pieni pump track -alue löytyy Tahko Span naapurista ja se on vapaasti kaikkien käytettävissä.

Opastettu reitistövalikoima on erittäin suppea. Vaikka alue tunnetaan haastavana mtb-kohteena, varsinaisille maasto-osuuksille joudutaan siirtymään melko pitkiä siirtymäreittejä. Omatoimisen reittisuunnittelun kautta tai esim. Tahko MTB:n reittijalkia hyödyntäen ajettavaa ja koettavaa löytyy merkittävästi enemmän. Heikkoutena on se, että jokaisen oikeuksien nojalla ajaminen ei kaikkialla ole hyväksyttyä. Monin paikoin maanomistajat vastustavat pyöräilijöiden liikkumista.

Kaikki käytettävissä olevat opastetut ja karttaan merkityt reitit kulkevat pääosin yksityisten maanomistajien mailla. Reittien osalta ei ole olemassa lainkaan voimassa olevia sopimuksia. Iso osa maastoreiteistä kulkee moottorikelkkareiteillä, joihin on tehty reittitoimitus ja reitti on tieliikennelain alainen talvikäytön aikana. Maastoliikennelaki ei ota mitään kantaa moottorikelkkareittien kesäkäyttöön eli käyttösopimukset pitää laatia erikseen kesäkäytön osalta. Ylläpidon, huollon ja turvallisuuden osalta heikkoutena on samat teemat, kuin retkeilyreitiosiossa on yksilöity.

Pyöräilyreittien kysyntä kasvaa kiihtyvällä tahdilla. Tarvetta on sekä aktiiviharrastajien (pyörämatkailijoiden) että satunnaisten matkailu- pyöräilijöiden tarpeisiin rakennetuille reiteille. Matalan kynnyksen flow-ratojen, hyvin huollettujen maastoreittien (kiertolenkit) ja trail center-tyyppisten keskittymien kautta Tahkolla olisi mahdollista positioitua uudella tavalla kiinnostavana pyöräilykohteena. Alueella risteilee valtava määrä hyödyntämättömiä polku-uria ja reittiväyliä, joita voisi vielä tehokkaammin hyödyntää pyöräily- ja retkeilyreitistönä. Lähialueelta löytyy luonto- ja maisema-arvoltaan ainutkertaisia kohteita, joita ei ole lainkaan kytketty reitistöön, mutta joista löytyisi potentiaalia pidempien reittien muodostamiselle. Erityisesti Kinahmin alue on nostettu esiin maastopyöräilyn ja retkeilyn helmenä.

Suurin uhka pyöräilyreitistöjen kehittämiselle on sopimustilanne ja reitistön kunto. Tarvitaan vahva tulevaisuuteen tähtäävä sopimusmalli maanomistajien kanssa sekä näkymä ja tahtotila reitistön laadulliseen kehittämiseen. Maanomistajien totaalinen vastahankaisuus yhteistyölle ja reittisopimuksien muodostamiselle on vakavasti otettava uhkaskenaario. Tahkon positio mtb -kohteena on uhan alla, mikäli reitistön kehittämiseen ei saada systemaattista jatkumoa.

2.3. TALVIPYÖRÄILY- JA RETKEILY

Erilaisten talvireittien kysyntä Tahkolla kasvaa kiihtyvällä tahdilla. Retkeilyä halutaan tehdä sekä kävellen, pyöräillen että lumikenkäillen. Tahkon talvi on todellinen elämyskeidas lumipeitteen aikana, mutta reitit poikkeavat hieman kesän ja syksyn reiteistä. Monet lumettomalta kaudelta tutut reitit ovat talvisin hiihtäjien, laskettelijoiden ja moottorikelkkailijoiden käytössä. Suosituimmille taukopaikoille ja huipulla sijaitseviin rinneravintoloihin pääsee kävellen myös lumisten maisemien ympäröimänä. Runsaslukuisten seikkailijoiden johdosta polut pysyvät auki läpi talven. Osa reiteistä on katettu portain ja pitkoksien, joten lumen kertyessä reitit voivat muodostua hyvin liukkaiksi. Kartalle merkityillä talviretkelyreiteillä ei ole varsinaista kunnossapitoa, joten varsinkin lumisateen jälkeen jalkaisin liikkuminen voi olla haastavaa. Ajantasaista ja tarkkaa kuntoisuustietoa ei ole saatavilla. Talvireittien opastus ei myöskään toimi tällä hetkellä aukottomasti.

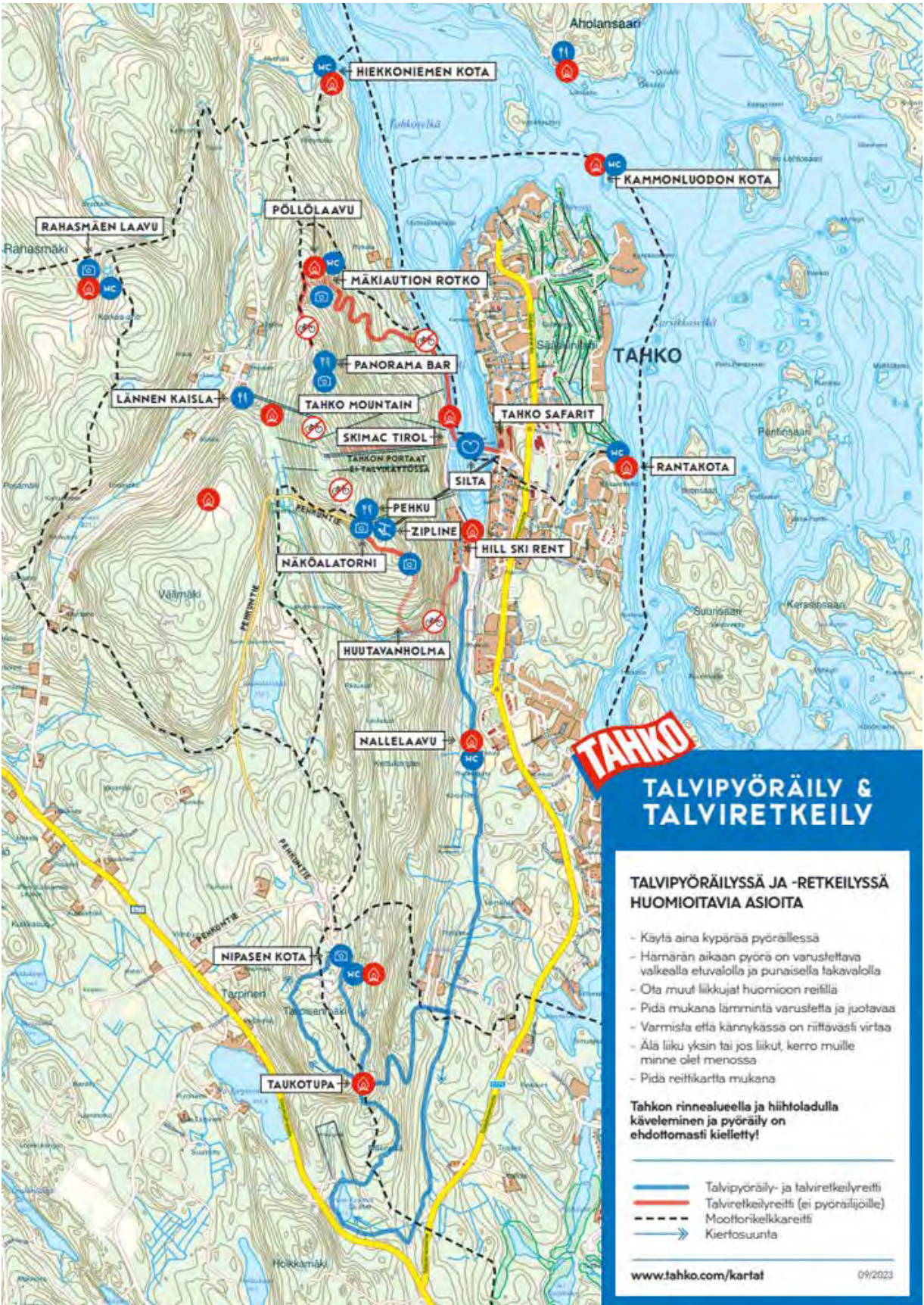

Kävelyreittien kysyntä kasvaa kovalla vauhdilla. Tahkon huipulle kaivataan elämyksellistä kävelykierrosta. Tahkon huipulle pääsee kahta väylää pitkin, mutta ympäräreitti, joka kesällä kulkee Huutavanholman kautta näköalatornille ja Pehkubaariin ja siitä edeten kohti Panoramaa, on poissa käytössä talviajalla. Kyseinen alue on rinnealuetta, joten siellä kulkeminen jalkaisin tai pyörällä ei ole turvallisuussyistä sallittua.

Talvipyöräilyn suosio ja luonnossa kulkevien reittien tarve kiihtyy pyörävuokraamotoiminnan kasvaessa. Tällä hetkellä käytössä on yksi luontoreitti, joka muodostuu melko pitkä meno-paluu piston lisäksi metsäisestä ympyrälenkistä, joka kulkee Nipasen kodan ja taukotuvan kautta. Talvipyöräilyreitit ylläpidosta vastaa Tahko Safarit, jolla on myös vuokralla talvipyöräilykalustoa. Reitin ylläpidon rytmiä ohjaa luonnollisesti asiakkaiden tarpeet. Oman pyörän kanssa talvireitille suuntaava matkaaja ei saa tietoa reittien ylläpitotilanteesta muualta, kuin vuokraamoista.

Lumikengillä ja liukulumikengillä on mahdollista kulkea melkein missä vaan, jokaisen oikeuksien asettamissa rajoissa. Turvallisen ja elämyksellisen liikkumisen mahdollistamiseksi on kuitenkin tärkeää luoda ns. umpihankireittejä lippusiimoilla tai muilla väliaikaisilla merkinnöillä ja kuljettaa reittejä maisemallisesti kiinnostavien kohteiden sekä taukopaikkojen kautta. Lumikenkäreittien laajentamisessa on vielä paljon potentiaalia Tahkon alueella.

TALVIREITIT 2023-4

S

Talvireittien kovimmat vahvuudet liittyvät Tahkon talven elämykselliseen luontoympäristöön. Erityisesti korkealle kohoavilla reittiosuuksilla maisemat ovat huikaisevat. Toinen vahvuus on taukopaikkojen verkosto, jolle pääsee ketterästi joko pyöräille, kävelleen tai lumikenkäillen.

W

Reitistösuunnittelussa yleisenä suosituksena on, että talvireitistö noudattelee lumettoman ajan reitistölinjauksia. Tahkolla haasteena on se, että reitistöt kilpailevat tilasta. Moottorikelkkaurat ja ladut kulkevat päälinjoilla ja useille, räjähtämällä suositaan nostaville, aktiviteeteille on haastavaa löytää tilaa. Nykyinen talvipyöräilyreitti kulkee ladun ja kelkkauran tuntumassa. Merkittävä osa reittiä on menopaluu väylää. Opastaminen on totetutettu väliaikaisella konseptilla ja reitin löytäminen voi olla hankalaa. Kävelyyn ja retkeilyyn voi hyödyntää Tahkon huipulle kulkevia uusia retkeilyreittejä, mutta virallista kunnossapitoa ei ole olemassa. Reiteillä pitää kulkea omalla vastuulla. Tahkon Tähtikierros ei ole käytettävissä talvella, koska rinnealueella ei saa liikua jalkaisin / pyörällä turvallisuussyistä. Yhteyttä Panoraman ja Pehkun välillä ei siis ole talvella olemassa. Pyörällä yhteys Panoraman ja Pehkun palveluihin onnistuisi sorateitä pitkin, mutta sorareiteille yhteys saadaan ainoastaan Varpaisjärven tien kautta. Talvella haastava pätkä. Ympyrälenkkiä ei pääse tämän hetken reittilinjauksilla tekemään lainkaan. Tahkon parhaat puolet jäävät täysin kokematta potero-ongelman vuoksi.

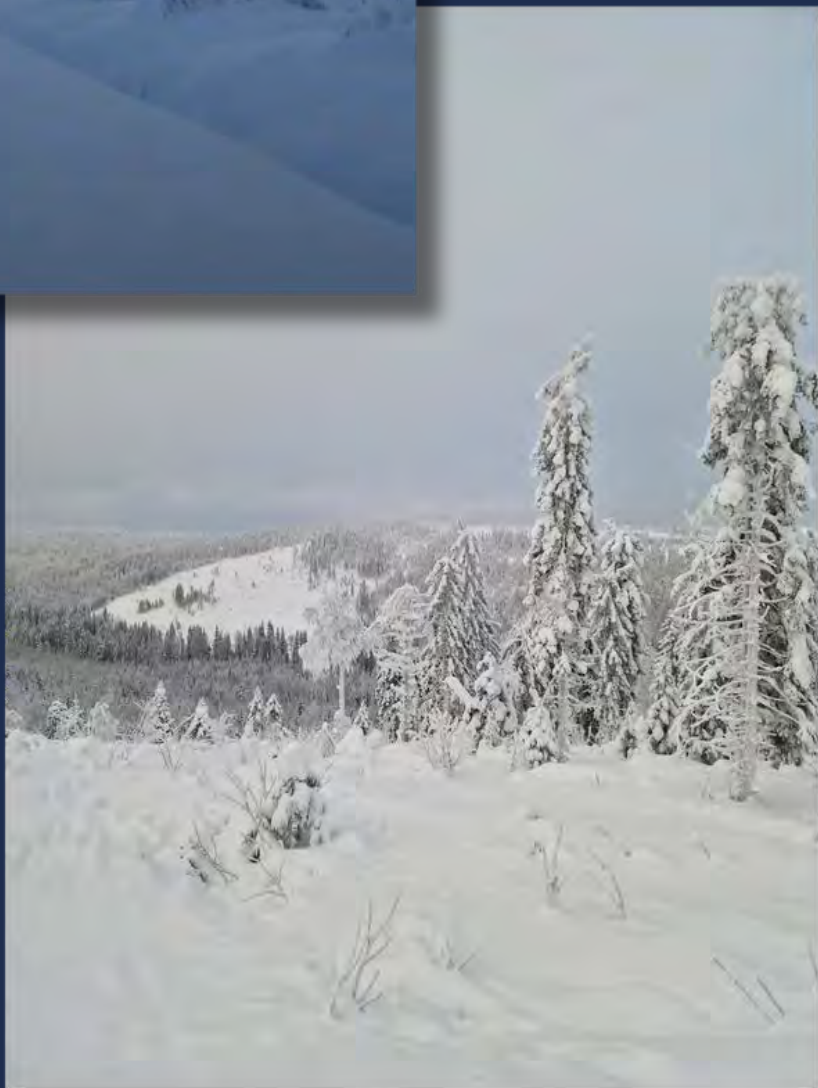
O

Talviretkeilyn kehittämisessä on mittava matkailullinen potentiaali. Kaikissa matkailukeskuksissa retkeilyn ja talvipyöräilyn kysyntä kasvaa ja tässä kehityksessä pitää pysyä mukana erityisesti, kun ympäröivä luonto ja elämyskohteet on jo valmiina olemassa. Kansainvälisen matkailun kehittämisen kannalta talviretkeilyreitit ja erityisesti ympyräreitit maisemallisesti parhaissa ympäristöissä on talven sesongin kannalta ehdoton ykkösjuuttu. Rinnealueen halki kulkevan kävely- ja pyöräilyreitin ratkaisumalli tuottaisi merkittävän lisän lähireitistöön. Kevytliikenne Tahkon Tähtikierroksella vähentäisi myös päiväkävijöiden autoliikennettä Pekuun ja Panoramahan.

T

Suurin uhka retkeilyreitistöjen kehittämiselle on sisäisen toimintamallin umpikuja. Tarvitaan vahva tulevaisuuteen tähtäävä malli maanomistajien kanssa käytävään sopimusproseduuriin ja yhteistyökäytäntöihin. Maanomistajien totaalinen vastahankaisuus yhteistyölle ja reittisopimuksien muodostamiselle on vakvasti otettava uhkaskenaario.

2.4. LADUT

Tahkon latuverkosto kiemurtelee matkailualueen sydäimestä Nilsiään, golfkentiltä mökkikyliin, pelloilla ja metsissä – sekä sydäntälvellä Syvärin jäällä ja Nipasen korkeimmilla kohdilla. Ladut lähtevät keskeisiltä paikoilta, joten hiihtämään pääsee helposti niin majoituskohteista, kuin latujen äärellä olevilta pysäköintialueilta.

Hiihtolatuja on yhteensä 67 km (P+V) mukaan lukien jäällä kulkevat ladut, joita on yhteensä n. 20 km. Valaistua latua löytyy noin 20 km. Tahkon latureitistön varrelle osuu valtaosa alueen keskeisistä taukopaikoista (laavut ja kodat). Tahkolta kuitenkin puuttuu ns. latukahvilakulttuuri. Latujen varrelle osuu kuitenkin Tahkon ytimen palvelujen lisäksi jääladun varrella sijaitseva Aholansaaren kahvila ja Nilsiän tuntumassa sijaitsevaan Simolan Museokahvila, joka on auki ainoastaan hiihtolomasesongilla.

Latuverkoston haaste on maastossa kulkevan isomman ympyrälenkin puute. Runkoreitiltä pääsee tekemään pieniä ympyrälenkkejä, mutta menopaluu kulkee kuitenkin aina samaa pääreittiä pitkin. Jäälaturien ylläpito laajentaa reittivalikoimaa ja ympyrälenkkien hiihtämisen. Myös Aholansaaren pieni maastolenkki tulee saavutettavaksi jäälataa pitkin. Hiekkoniemen kohdalle suuntaava maastohiihtolatuväylä on edelleen olemassa ja latumerkein opastettu, mutta sitä ei ole ylläpidetty moneen vuoteen. Hiekkoniemen väylälle on pääsy ainoastaan jäälauta pitkin.

Vielä kymmenen vuotta sitten Tahkolla ylläpidettiin kapeahkoa latureittiä, joka kulki Tahkovuoren ympäri Rahasmäen kierroksen linjausta (kts. s 31). Uuden moottorikelkkareitin myötä latureitille piti löytää uusi väylä. Maanomistuksen kirjava tilanne ja neuvottelu yhteyksien haastavuus on estänyt uuden kiertolenkin perustamisen nykyvaatimusten mukaisena leveänä perinteisen ja vapaan tyylin latuväylänä. Kokonaisuudessaan Tahkon latureitistön sopimustilanne on hyvin epäselvä. Latureiteille ei ole tehty reittitoimituksia vaan käyttö on perustunut erillisiin sopimuksiin maanomistajien kanssa. Suurin osa sopimuksista on vanhentuneita.

Latujen ylläpitotilanne on näkyvillä Fluent Oudoors -palvelussa reaaliaikaisesti. Kaupunki vastaa latuverkoston säännöllisestä ylläpidosta. Ylläpito ulottuu myös lumettomalle ajalle, jolloin tehdään reittilinjauksen hoitotoita, mm. reunusten ja risteysalueiden raivauksia ja reitin käyttöä vaarantavien puiden poistoa. Tahkon matkailualueen yritykset osallistuvat ylläpitokustannuksiin Tahkon Reittipoolin kautta eli käytännössä kaupunki laskuttaa reittipooliin kuuluvia toimijoita vuosittain erikseen sovitun kaavan mukaisesti. Reittipoolin verkkosivusto ei ole ajantasainen. Palvelutiedot löytyvät parhaiten Tahko.com sivustolta, josta löytyy myös ohjaus Fluent Oudoors -protaaliin.

Ensilumenladun ylläpitäisistä vastaavat yhdessä Kuopion kaupunki (50 %) ja rinneyhtiö Huippupaikat Oy (50%). Ensilumen ladun käytöstä peritään latumaksu, mutta operointikulujen kattaminen käyttömaksuilla on taloudellisesti haastavaa. Kustannusten kattamiseen kaivattaisiin lisää alueen toimijoita. Latu avataan tyypillisesti lokamarraskuussa säätilanteen sallimissa rajoissa. Latu alkaa Tahkonlahden pohjukasta P-alueen vierestä ja ulottuu lähes Tahkolaakson alikulkutunnelille saakka. Edestakaisin hiihdettyinä matkaa kertyy n. 2 km.

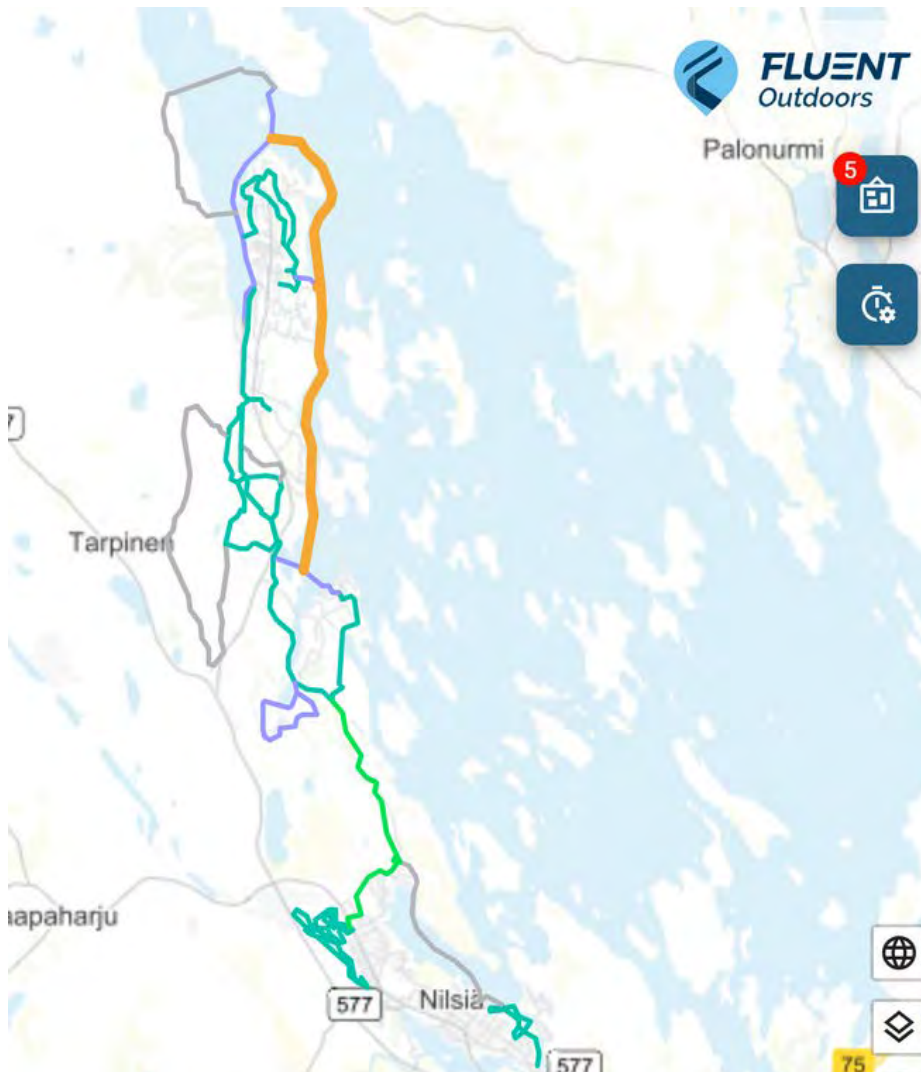
LATUKARTTA 2023-24

LATUKARTTA 2013

LATUJEN KUNNOSSAPITO-INFORMAATIO

TAHKO.COM PALVELUINFORMAATIO

TAHKON HIIHTOLADUT JA LATUKARTTA

Tahkolla hiihdetään mitä kauneimpien maisemien keskellä, mukavien laukopaikkojen ja muiden palveluiden äärellä. Ladut lähtevät keskeisiltä paikoilta, joten hiihtämään pääsee helposti niin majoituskohteista kuin latujen äärellä olevilta pysäköintialueilta.

Alueen latuverkosto kiemurtelee matkailualueen sydäimestä Nilsiaan, golffkentiltä mökkikyliin, pelloille ja metsissä – sekä sydäntalvella Syvärin jäällä ja Nipasen korkeimmilla kohdilla. Valittavana on useita eri mittaisia ja -tasoisia laturia, joita voi yhdistellä kulloisenkin fiiliksen mukaan.

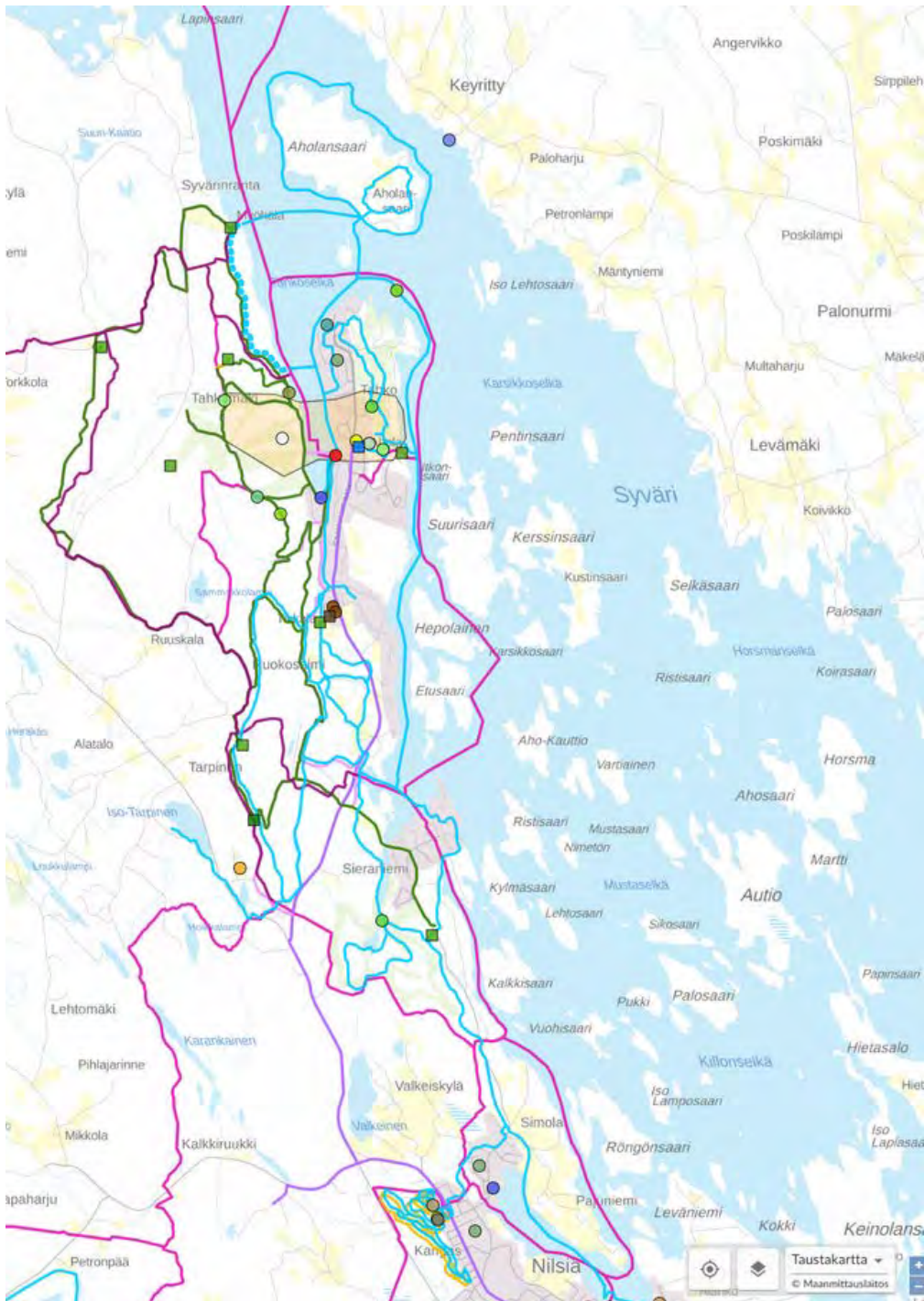
- Hiihtolaturia yhteensä 67km (P+V)
- Valaistua laturia noin 20km, valot sammuvat klo 21:00
- Ensimmäinen laturia avataan vuosittain alkutalvesta.
- Valinevuokraus, suksihuolto ja hiihdonopetus

LATUJEN KUNNOSSAPITOTILANNE

TAHKON LATUKARTTA (PDF)

KUOPION KAUPUNKI, LIPAS -info

Muokattu viimeksi: 10.09.2020 07:05:46

Liikuntapaikan tila: toiminnassa

Liikuntapaikkatyyppi: **Latu**

Puhelinnumero: 017-182111

Web:www.tahkonreittipooli.fi/maastohiihto.html

Omistus: Omistaja Kunta

Ylläpitäjä: **Kunta / liikuntatoimi**

Osoite: Suokatu 42, Kuopio (hallinto)

Tahkon latuverkosto saa hyvää palautetta laadukkaasta ylläpidosta. Alueella on runsaasti helppoja järvilatuja, jotka luovat mahdollisuuden matalan kynnyksen hiihtoretkelle. Myös maastoladuilta löytyy tasaisempia lenkkejä, joiden varrella pääsee pitämään taukoa laavulla tai kohdalla. Tulipaikkoja löytyy runsaasti. Valaistua latua löytyy myös hyvä määrä ja ensilumenlatu luo rungon pitkälle hiihtosesongille.

Haastavampia latuja kaipaaville saadaan sydäntälvellä käyttöön maisemalatu, jossa pääsee hiihtämään kunnon nousuja ja laskuja. Nilsin päässä sijaitseva Halssin latukeskittymä tarjoaa myös erittäin vaihtelevia latuja niille, jotka kaipaavat vaativampaa latuprofiilia. Laduille pääsee useasta lähtöpisteestä ja opastus on melko hyvin ajantasalla. Ajantasainen ylläpitotilanne löytyy ketterästi fluent outdoor-palvelusta.

Latuverkoston heikkouksissa merkittävin on maastossa kulkevien ympyrälenkkien ja variaatiomahdollisuuksien puute. Tahkon talviluonto on maagisen upea, mutta sen komeimpia ulottuuksia ei pääse latuverkoston kautta ihailemaan. Aikanaan Rahasmaen reittiä mukaileva latureitti on poistunut moottorikelkkareitin alta. Kyseisestä reitistä on vielä jäljellä Hiekkoniemeen kulkeva latu-ura, mutta sitä ei ole vuosiin ylläpidetty. Se voisi toimia edelleen jäälaturiverkoston haarakkeena. Latuverkoston käsien pystyy hyvin hyödyntämään alueen taukopaikkoja, mutta alueelta puuttuu latukahvilat, jotka luovat merkittävän vetovoiman latuaktiviteeteille. Aholansaaren kahvila on ainut latureiteille osuva palvelupiste Tahkon keskustan palveluiden ohella.

Nykyisen latuverkoston maanomistuksellinen sopimustilanne on hyvin sekava. Kaikki Nilsin kunnan aikaiset laatimat sopimukset ovat vanhentuneet. Latujen olemassaolo ei vaikuta olevan uhattuna, mutta latuverkoston laajentamisen turvaamiseksi myös nyt käytössä oleva verkosto olisi tärkeää saada sopimuskäytäntöjen piiriin, jotta maanomistajien yhdenmukainen kohtelu ja toteutuisi ja reitistön kehittämiselle saataisiin tukeva kivijalka.

Vaikka Tahko ei leimallisesti ole profiloitunut maastohiihtokohteena, hiihdolla on vahva asema Tahkolla - etenkin kun sen harrastajamäärät kasvavat isolla vauhdilla kaikissa ikäluokissa. Tahkolla on mahtava mahdollisuus nostaa profiilia maastohiihtokohteena, koska harrastajat hakevat innokkaasti uusia hiihtokohteita vähän lähempää, kuin Lapista. Maastoprofiili Tahkovuoren ympärillä tarjoaa mahtavat lähtökohdat unelmareitistölle. Latukahvila palveluilla kokonaisuus saataisiin täysin uudelle tasolle. Toisaalta hiihtoreittien liittymävyylät Panoran, Pehkun ja Lännen Kaislan palvelujen äärelle toisi täysin uniikin ja vahvan etulyöntiaseman elämykselliseen latukahvilatarjoamaan.

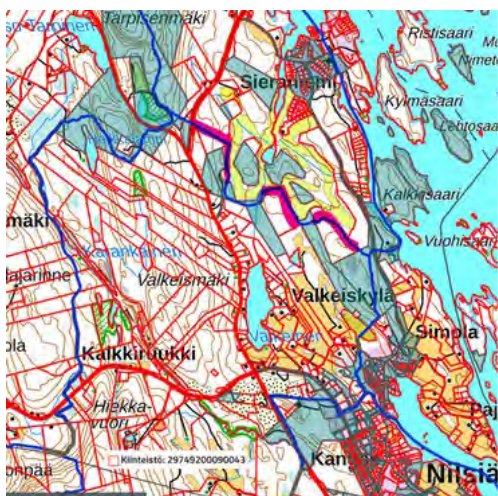
Maanomistajien totaalinen vastahankaisuus yhteistyölle ja reittisopimuksien muodostamiselle on vakavasti otettava uhkaskenaario. Tarvitaan vahva tulevaisuuteen tähtäävä malli maanomistajien kanssa käytävään sopimusproseduuriin ja yhteistyökäytäntöihin. Yhteiskäyttöreittien toimintamallin epäonnistuminen ja käyttäjien vastahankaisuus yhteiskäyttöisyyttä kohtaan tuo haasteita laajemman rengasreitin kehittäiselle.

2.5. MOOTTORIKELKKAREITIT

Tahko tunnetaan vetovoimaisena moottorikelkkailukohteena. Vahvuutena on mielenkiintoiset reitit, maisemiltaan upeat taukopaikat sekä todella monipuolinen palvelutarjonta majoituksista ravintoloihin. Tahkon kelkkareitit tarjoavat vaihtoehtoja niin safaria suunnitteleville vasta-alkajille kuin teknisempiä reittejä arvostaville kokeneemmille kuskeille.

Tahkon 113 kilometrin mittaisen paikallisreitistön lisäksi reittejä lähtee muun muassa Rautavaaran, Sonkajärven, Sotkamon, Varpaisjärven, Lapinlahden ja Nilsiä suuntaan. Lähialueiden lisäksi Pohjois-Savosta löytyy lähes 1100 kilometrin mittainen reitistö, jolta löytyy palvelupisteitä sopivin välein niin taukojen pitämiseen kuin yöpymiseenkin.

Tahkolla toimii kaksi vuokraamo, josta on mahdollista vuokrata kelkka tai varata opastettu kelkkasafari. Vuokraamotoiminta keskittyy tällä hetkellä Tahkon ytimeen, josta pääsee ainoastaan jääreittien kautta maastourille. Jääreittien hyödynnettävyys on kriittistä kelkkareitistön kannalta. Suoraa maayhteyttä reiteille ei löydy. Kelkkojen tankkaus onnistuu Tahkon ytimessä SEO -asemalla jonne pääsee kelkkaväylää pitkin jääreitiltä Rantakodan suunnalta.

Tahkon reitti on muutoin virallinen moottorikelkkareitti, paitsi eteläinen pisto Sammakkolammen kaakkoispuolelta Pehkubaarille, on sopimuksen varainen ura.

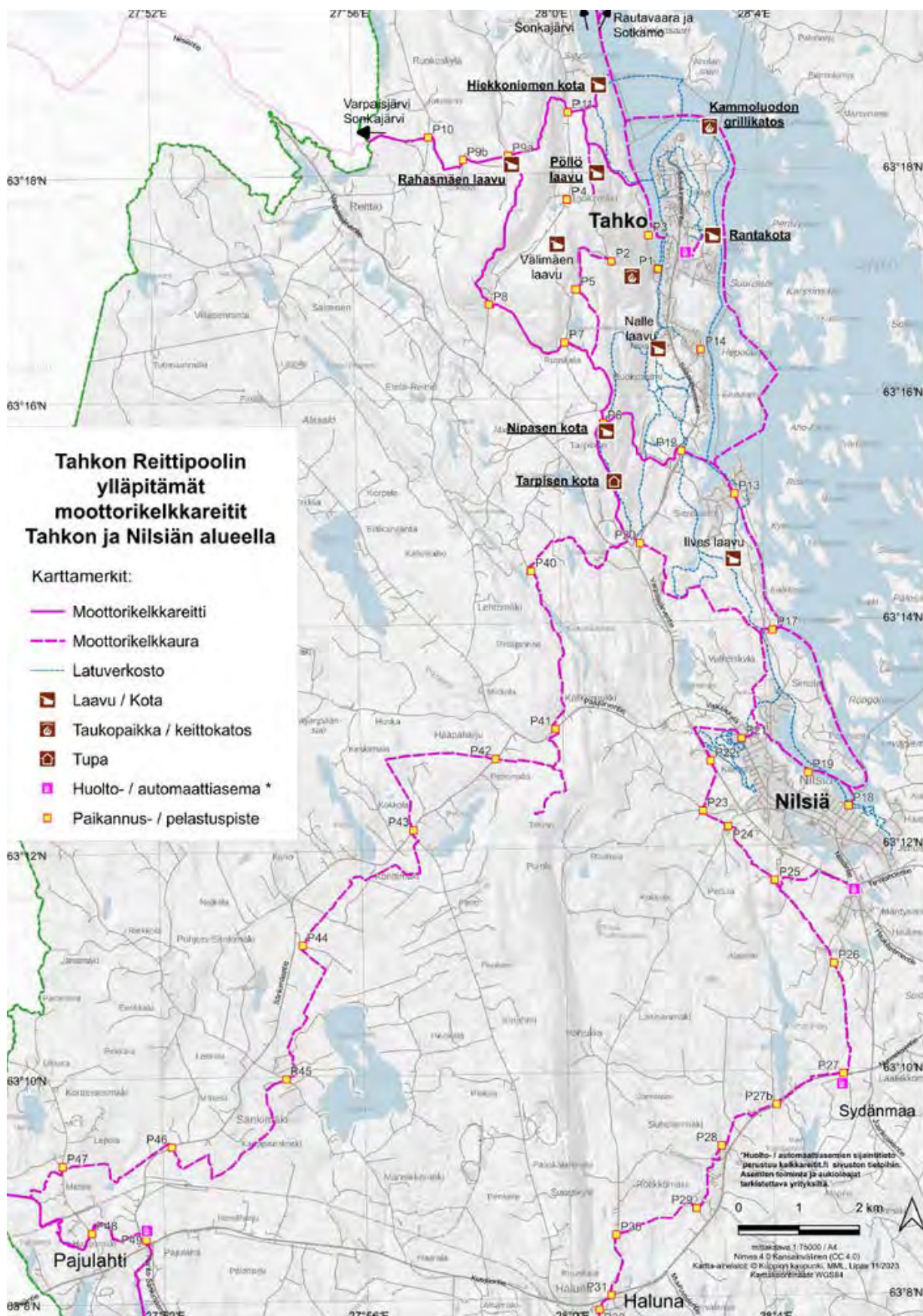
Kyseistä uraa ei tulla virallistamaan moottorikelkkareitiksi vaan se on epävirallinen pisto reitiltä Pehkuun. Kuvassa näkyy punaisella korostuksella ura, jossa on epämääräinen sopimustilanne.

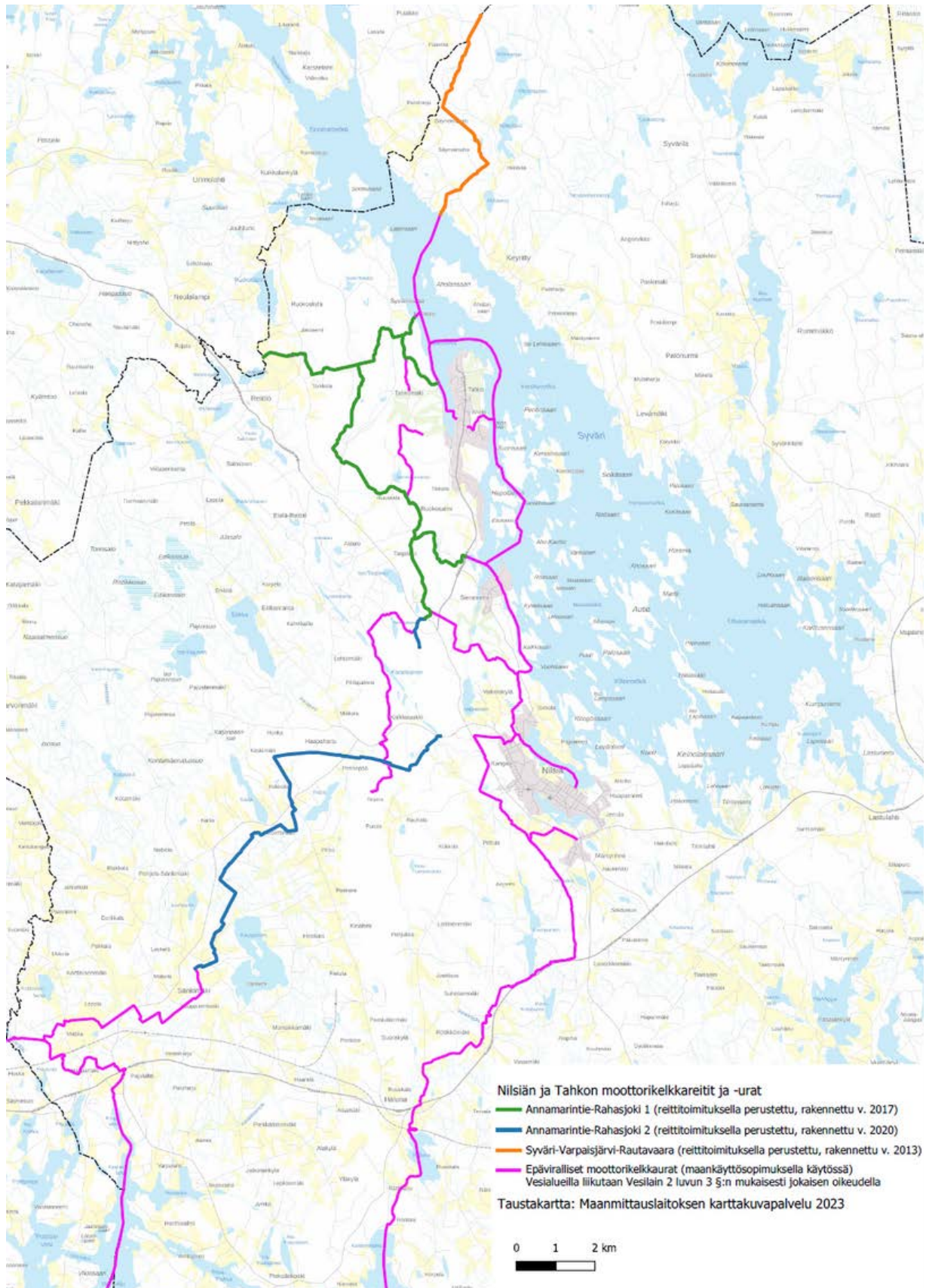
Viralliselta reitiltä Sääskiniemen eteläisimmän ylityksen jälkeen Nilsiä suuntaan lähtevä kelkkaväylä on epävirallinen kelkkaura. Sen varrella on muutamia sopimuksia, joita ei löydy sähköisesti. Kuvassa punaisella korostuksella kolme kiinteistöä, joissa on epämääräinen sopimustilanne. Nilsiästä eteenpäin Halunalle menevällä kelkkauralla on pääosin sopimukset olemassa.

Anna-Liisa Koponen, suunnitteluinsinööri
Kuopion Kaupunki

MOTTORIKELKKAREITIT

MOOTTORIKELKKAREITTIIEN SOPIMUSTILANNE

Anna-Liisa Koponen, Kuopion Kaupunki

Tahkon alueella moottorikelkkareitistöllä on vankka jalansija. Pääosa reitistöstä on reittitoimituksella vahvistettua. Reittitoimitus ja melko hyvin ajan tasalla oleva sopimustilanne sekä reittilinjausten ulottuminen kaikkien merkittäviin palvelupisteisiin ja maisemallisiin kohokohtiin, luo vankat lähtökohdat moottorikelkkailuun pohjautuvien ohjelmalvelujen ja aktiviteettien kehittämiseksi. Moottorikelkkaurat ovat myös säännöllisen ylläpito-ohjelman piirissä. Ennen reittien käyttöönottoa reiteille tehdään vuosittainen alkutarkastus, missä varmistetaan, että reitti on ajettavassa kunnossa ja että tarpeelliset liikennemerkkit ja reittimerkit ovat paikoillaan. Jääreiteille toimitetaan viitoitus. Reitit lanataan sääolosuhteet huomioiden tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran viikossa. Kauden ulkopuolelle hoidetaan reitin käyttöä haittaavien vesakoiden raivaukset.

Tahkon ytimestä pääsee maastoreiteille ainoastaan jääreittien kautta. Nojautuminen jääreitteihin luo haavoittuvuuden reitistön hyödyntämiseen etenkin alkukaudesta, jos lumitilanne on hyvä, mutta jää ei ole kantava. Mikäli jääreiteille ei ole mahdollista ajaa kelkalla, maastoreiteille ei pääse virallisia väyliä pitkin.

Lähireitistö on hyvällä tasolla, mutta laajemman reitistön käytettävyys ei ole aina vakaalla pohjalla. Erityisesti Varpaisjärven suunnalla tahotila resursoida kelkkareitistön ylläpitoon on ollut hiukan haastava.

Muutamalla uudella linjauksella olisi mahdollista saavuttaa pääsy Tahkolaakson P-alueelta maastoreitille ilman jääreittisiirtymiä.

Laajempaa reitistökokonaisuutta tarkasteltaessa vahvin potentiaali olisi Rautavaaran suuntaa vievän reitistön kehittämisessä. Tahkon kannalta kiinnostava mahdollisuus olisi kehittää siirtymäetappeja muihin matkailu- ja vapaa-aikatuotteisiin.

Koska reitistön sopimuksellinen lähtötilanne on moottorikelkkareiteillä hyvin turvattu, merkittävimmät uhat liittyvät lähinnä lumivarmuuteen ja moottorikelkkailun kehittämisen suuntiin. Kelkkailun sähköistyminen on selkeä tulevaisuuden trendi. Se ei muodosta uhkaa vaan pikemminkin asettuu hyvin Tahkon matkailualueen kestäväksi kehityksen ja vastuullisuuden periaatteisiin.

3

KEHITTÄMIS- SUUNNITELMA

Tarkastelukulmat
Priorisoidut reitit
Kehitysideat
Toimenpidesuunnitelma

3.1. REITTIIEN PERUSTAMISEN LÄHTÖKOHDAT

Tällä hetkellä Tahkon alueella käytössä olevat opastetut reitit (pl. Tahkon Tähtikierrros) näyttäytyvät käyttäjille virallisina reitistöinä, mutta todellisuudessa niitä käytetään jokaisen oikeuksiin nojautuvalla lähtökohdalla. Koska sopimuksia ei ole olemassa, myöskään ylläpitoon ja huoltoon ei ole olemassa mitään perusteita eikä vastuutahoa - eikä näin ollen myöskään suunnitelmallisuutta ja resursseja.

Erityisesti Rahasmäen reitti on monin paikoin todella huonossa kunnossa ja jopa vaarallinen. Reitille ei nykytilassa voida kuitenkaan lähteä tekemään mitään kestäväntämisinvestointeja tai kunnostustoimenpiteitä. Tahkon ulkoilureitit on saatava ensin sopimukselliseen tilaan (= reitit on perustettava), jotta reitistön kehittämistä ja ylläpitoa voidaan lähteä suunnittelemaan ja toteuttamaan.

Suomen Ladun ja MTK:n laatimassa oppaassa on esitetty seuraavia näkökulmia reittien perustamisen periaatteista

1. Reittejä perustetaan vain tarpeeseen - monikäyttöreitit
2. Edistetään reittien perustamista maankäytön suunnittelulla - uudet ja olemassa olevat reitit.
3. Maanomistajille, paikallisille asukkaille, yhdistyksille ja järjestöille tiedotetaan reittien suunnittelusta ja heidät otetaan mukaan suunnitteluun alusta lähtien.
4. Matkailuyrittäjät ja muut reittien palveluiden tarjoajat otetaan mukaan reitin suunnitteluun.
5. Kaikkia maanomistajia kohdellaan tasavertaisesti.
6. Reitlin linjaus suunnitellaan tarkoituksen mukaisella tavalla.

Reitistöhankkeen ensimmäisessä vaiheessa reitistön suunnittelua on työstyetty reitistötiin voimin oheisia näkökulmia noudattaen, pois lukein kohtien 3 ja 5 kokonaisuuksia. Suunnittelussa on selvitetty tarkoituksenmukaisuutta, monikäyttöolottuvuutta, on tutkittu maastossa jo olemassa olevien urien ja linjausten hyödynnettävyyttä käytössä olevan reitistön monipuolistamiseksi. Reitistötyöryhmän voimin evaluoitiin myös reitistön kehittämistä eri aktiviteettien näkökulmasta. Evaluoinnissa huomioitiin asiakkaiden / käyttäjien palautetta, alueen yrityksille kertynyttä ymmärrystä kehitystarpeista sekä matkailuyritysten liiketoiminnan kannalta tärkeiden kehitystoimien näkökulmia. Lisäksi työssä havainnoitiin kuluttajakäyttäytymisen ja harrastamisen trendejä - minkälaisille aktiviteeteille ja reiteille alueella on erityisen painavasti kysyntää.

Seuraava vaihe on käynnistää rakentava vuoropuhelu maanomistajien suuntaan. Tavoitteena on löytää yhteinen tahtotila. Hyvin ylläpidetyt reitit vähentävät metsän ja maapohjan kulumista ja toisaalta ohjaavat liikkujat toivotuille reiteille. Pyrkimyksenä on luoda kestävä malli, jolla vältetään polkujen suistottuminen sekä epämääräinen liikkuminen siellä, missä ei maanomistajien kannalta ole toivottavaa liikkuu. Samalla pystytään luomaan myös laadukkaampi reitistökokemus kaikille käyttäjälle.

3.2. SOPIMUSPROSESSI

Ulkoilureitti voidaan perustaa reittitoimituksella tai yksinoikeudellisella sopimuksella.

Reittitoimituksessa ulkoilureitin perustamiseksi on kunnan laadittava reittisuunnitelma, jonka alueellinen ELY-keskus vahvistaa. Jos ulkoilureitti on merkitty kaavaan (asemakaava tai yleiskaava) tai asianosaiset ovat sopineet alueen luovuttamisesta ulkoilureittiä varten, voidaan ulkoilureitti perustaa, vaikkei reittisuunnitelmaa ole tehty. Määräaikaa ulkoilureittitoimituksen hakemiseen ei ole, jos ulkoilureitti on merkitty kaavaan tai asianosaiset ovat sopineet alueen luovuttamisesta ulkoilureittiä varten.

Haastatteluissa eri matkailualueiden, kuntien ja alan toimijoiden kanssa toistui sama huomio: reittitoimitusprosessi on pitkä, työläs, kallis ja useimmiten riitaisa. Se on pahimmillaan synnyttänyt pitkäaikaisia haavoja ja vaikeuttanut kaikkea reitistöihin liittyvä kehitystyötä pitkäksi aikaa. Moni toimija suositteli yhteistymmärryksessä synnytettävää sopimuksellista prosessia, vaikka se pitkällä aikajänteellä työllistää - sopimuksia pitää ylläpitää ja päivittää systemaattisesti. Sopimuksen allekirjoittajaksi on hyvä saada vakiintunut julkinen toimija. Yleensä se on kunta tai kaupunki.

Yksinoikeudellinen sopimus on laadittava huolella ja siinä tulee ottaa huomioon monentasoisia oikeuksia ja velvoitteita. Suomen Latu ja MTK on laatinut mallin, ulkoilureittien perustajien, ylläpitäjien ja maanomistajien väliseen asioista sopimiseen. Se kattaa erilaisten ulkoilureittien perustamista, ylläpitoa ja lakkauttamista koskevat yleisimmät tilanteet. Mallia voidaan soveltaa jokaisenoikeuksilla tai muutoin käytettävillä, ulkoiluun tarkoitetuilla reiteillä.

Ulkoilureittisopimuksessa sovitaan reitin perustamiseen, ylläpitoon ja mahdollisiin korvauksiin liittyvistä asioista. Valtion avustusta voi saada reittihanke, jonka maapohjasta on tehty vähintään 15 vuoden määräaikaiset sopimukset.

Kirjallinen sopimuksen hyödyt:

- Selkiyttää osapuolten väliset tehtävät ja vastuut
- Turvaa maanomistajan oikeudet
- Turvaa reitin pysyvyyden sovittuna ajanjaksona.
- Mahdollistaa reittiin kohdistuvat investoinnit.
- Turvaa reitin asianmukaisen ja turvallisen käytön ja kunnossapidon

Neuvottelu- ja sopimusprosessi on tärkeää käynnistää ensitilassa. Tahko ei itsessään ole juridinen yksikkö, joka vois lähteä sopimuksia laatimaan. Sopijaosapuoleksi halutaan Kuopion kaupunki. Asiaa on pohjustettu syksyn 2023 aikana Kuopion kaupungin eri toimijatahojen kanssa. Tammikuussa 2024 saatiin aikaan yhteisymmärrys, jonka nojalla kaupunki selvittää resursoinnin asian edistämiseksi. Hankkeen voimavaroja hyödynnetään kaikkeen informaatioon ja viestintään, mitä tarvitaan sopimusten pohjustamiseen. Samassa yhteydessä on nostettava käsittelyyn myös ylläpidon resurssointi ja roolitus.

3.3. PRIORSIOIDUT REITIT

Reitistön kehitystyön kannalta tärkein kohde sopimusprosessin käynnistämiseksi on alueen keskeisin rengasreitti - Rahasmäen kierros. Se kulkee monilta osin samoja linjauksia, kuin moottorikelkkareitti, jolle on tehty reittitoimitus. Reittitoimituksella aikaansaatu sopimuksellinen tila koskee kuitenkin vain kelkkailua.

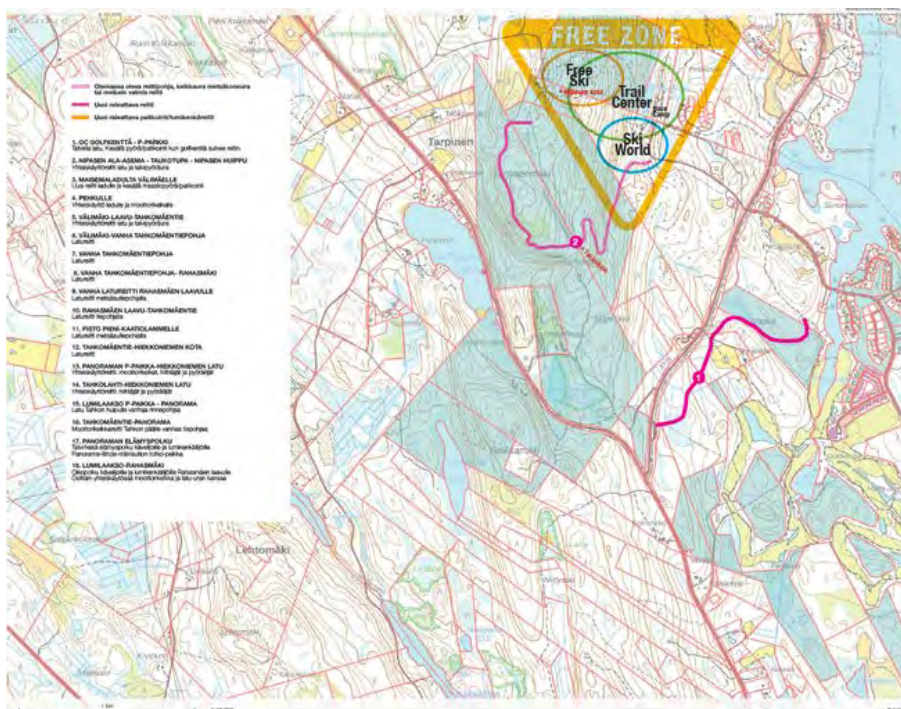
Kuvassa esitetty priorisoidut uudet linjaukset, joilla voidaan monipuolistaa retkeily- ja latuverkostoa.

Suunnittelussa on pyritty hyödyntämään kaupungin omistamien maa-alueita mahdollisimman tehokkaasti ja elämyksellisesti.

Esityksenä on, että Rahasmaen reitti ja oheisen kuvan ehdotukset otetaan tarkasteluun, samalla kun maa-alueiden sopimuskäytäntöjä ryhdytään työstämään.

Ehdotuksessa on huomioitu seuraavia näkökulmia:

- laaja hyödynnettävyys (talvi ja lumeton aika)
- monikäyttöisyys (hiihto, kävely ja pyöräily)
- modulaarisuus - mahdollisuus muodostaa eri mittaisia reittejä
- olemassa olevien väylien hyödynnettävyys
- maisema-arvot ja elämyksellisyys
- vastuullisuus - huippukohteiden ja palvelujen saavutettavuus lihasvoimaisesti
- uudet trendit ja aktiviteetit - uusi harrastamisen vyöhyke Free Zone
- Rahasmaen louhoksesta taukopaikkojen tähtikohde, jonne pääsee monta eri reittilinjausta pitkin kaikilla "käyttöliittymillä".
- Uusi poikkeamareitti ja idea uudesta taukopaikasta Pienen Kaatiolammen rannalle (11)

3.4. TURVALLISET REITIT

Reitistöjen ylläpitoon tarvitaan selkeät roolit, vastuut ja toimintamallit, jotta käyttäjille saadaan taattua turvalliset reitit. Tällä hetkellä Tahkon ulkoilureiteille ei ole olemassa selkeitä vastuutahoja muutoin, kuin moottorikelkkareittien ja latujen osalta. Niiden ylläpidosta ja kunnostuksesta vastaa kaupunki. Seuraavassa nostoina lainsäädännön ja ohjeistuksen perusteita, jotka alleviivaavat reitistöihin liittyvän systemaattisen ylläpidon ja vastuuroolien määrittelyn tärkeyttä.

”Reittien ylläpitäjien tulee muistaa, että reitin rakenteiden kannattaa olla siinä kunnossa, kuin sitä markkinoidaan. Muutoin siitä voi tulla helppo valitusten kohde”

Kuluttajaturvallisuuslaki on kulutustavaroiden ja -palveluiden turvallisuuden yleislaki. Reitin pitäjän ja yrittäjän turvallisuusvastuut määräytyvät suurelta osin kuluttajaturvallisuuslain pohjalta. Kuluttajaturvallisuuslain avulla varmistetaan reittien ja ohjelmapalveluiden turvallisuutta, ennaltaehkäistään mahdollisia vaaroja ja varmistetaan vaarojen poistaminen. Lain tarkoituksena on parantaa myös reitin pitäjien ja yrittäjien toimintaedellytyksiä. Kuluttajaturvallisuuslaki on kuluttajapalveluja koskeva yleislaki, joka asettaa asiakasturvallisuudelta vaaditun vähimmäistason.

Tukesin ohjeita reitin pitäjän velvollisuuksista. Palveluntarjoajana pidetään luonnollista henkilöä sekä julkista tai yksityistä oikeushenkilöä, joka suorittaa, pitää kaupan, tarjoaa, myy tai muutoin luovuttaa tai välittää kuluttajapalveluja. Palveluntarjoaja voi olla esim. yritys, kunta tai yhdistys. Kuluttajapalveluiksi katsotaan mm. ulkoilureittien pitäminen yleistä käyttöä varten. Palveluntarjoajan ja siten myös reitin pitäjän velvollisuuksiin kuuluvat: huolellisuusvelvollisuus, tietojen antaminen palvelusta, riskinarviointi ja omavalvonta, onnettomuuskirjanpito, vaaraa aiheuttaneesta palvelusta ilmoittaminen, turvallisuusasiakirjasta huolehtiminen.

Huoltosuunnitelma ja -päiväkirja osana huolellisuusvelvoitetta

Huoltosuunnitelmaan kirjataan huoltojen ja tarkastusten osalta mitä on tehty, milloin ja kenen toimesta. Huoltosuunnitelma ja -päiväkirja ovat keskeinen osa omavalvontaa. Ongelmatapauksissa huoltopäiväkirjasta voidaan tarkistaa, miten ja milloin huolellisuusvelvoitteet on hoidettu. Käytännössä reiteillä ja poluilla määräaikaisesti tarkastettavia ja huollettavia kohteita voivat olla esimerkiksi infotaulut ja viitoitus, sillat, pitkospuut, laiturit, tulipaikat ja vastaavat reittirakenteet sekä kartat ja verkkotiedot. Reitin pitäjä vastaa, että rakenteet ovat oikein käytettynä turvallisia. Turvallisuus varmistetaan huoltosuunnitelman mukaisilla tarkistuksilla ja huolloilla.

Turvallisuusasiakirja

Tukesin ja aluehallintoviraston linjausten mukaan tavanomaisten ulkoilu- tai retkeilyreittien riskit on katsottu lähtökohtaisesti vähäisiksi ja näin ollen turvallisuusasiakirjavelvoite ei yleensä koske ulkoilureittejä. Tavanomaisilla ulkoilureiteillä reitin turvallisuus koostuu reittien suunnittelusta ja rakentamisesta, reitin kunnossapidosta, käyttäjien opastamisesta, varoittamisesta ja tiedottamisesta sekä ohjeista hätätilanteissa toimimiseen.

3.4. ASIAKASKOKEMUS KESKIÖÖN

Kehittämissytössä keskeisenä ohjurina kulkee asiakas ja asiakkaan kokemus. Kuka sitten on Tahkolle tärkein asiakas? Kenen kokemukseen halutaan ponsotaa erityisen vahvasti?

Maastopyöräily toimii hyvänä esimerkkinä asian tarkastelun moniin eri kulmiin?

Se on Tahkoa vahvasti porfiloiva kärkiaktiveetti. Reitistöiltään Tahko on kuitenkin aika pitkästi takamatkalla verrattuna suosituimpiin maastopyöräkohteisiin Suomessa. Tahko MTB on luonut vahvan profiilin, mutta tapahtuman reittejä saa ajaa vain erittäin rajatusti muulloin, kun tapahtumapäivänä.

Aktiivipyöräilijöiden (pyörämatkailijan) houkuttelemiseksi Tahkolle, tarvitaan reitistöä, joista riittää kiinnostavaa ajettavaa useammalle päivälle. Toisaalta satunnaisen matkailijapyöräilijän tarpeisiin tarvitaan maastoprofiililtaan maltillisia matalan kynnyksen maastoreittejä. Lisäksi tarvitaan ohjelmapalveluja varten modulaarisia reittejä, joista voidaan ketterästi skaalata eri ryhmille sopivia kokonaisuuksia. Joissakin kohdissa näiden eri kärkiryhmiä intressit saattavat joutua törmäyskurssille. Aktiiviharrastajat harmittelevat, kun hyvät tekniset jumppauspolut sorastetaan, jotta niitä voidaan käyttää matalan kynnyksen reitteinä.

Reitistön lisäksi tarvitaan lajiharrastajan aistitasot ja liikkumisen tavat huomioiva laadukas opastuskokonaisuus. Monipuolinen ja laadukas reitistö voi jäädä kokematta, jos sitä ei löydy tai elämys voi muuttua suuttumukseksi, kun opastusketju katkeaa kesken matkan.

Myös maastopyöräilyn trendit ohjaavat asiakkaiden odotusarvoja ja niitä pitää tarkastella ja arvioida osana kehitystyötä. Tästä hyvänä esimerkkinä on yhden aktiiviharrastajan kirjoittama mielipidekirjoitus:

Muulla maailmassa taitaa trendi olla ollut jo vuosia, että kasvavaa harrastajamäärää varten rakennetaan varta vasten eri tasoiseksi luokiteltuja polkuja. Koto-Suomessa polut puolestaan tuppaa miltei kaikki olemaan kävelyn ja ajamisen muokkaamaa luonnonpolkua, jota usein myös juurikkojumpaksi kutsutaan. Kuitenkin harrastajamäärien kasvaessa jatkuvasti myös kotimaassa, on hieman yllättävää, kuinka polkujen rakentaminen ei ole samalla kasvattanut suosiotaan. Netistä kuitenkin löytyy läjäpäin tietoa ja ohjeita aiheeseen liittyen.

Harva tuskin väittää vastaan, että olisi välillä kiva ajaa ikuisen xc-jumpan sijasta myös nopeaa polkua bermeineen, rollereineen ja hyppyineen. Tämä myös flow:ksi kutsuttu ilmiö kun tuppaa olemaan lopulta monelle "uuden koulun" kuskille se nautinnollisin osa, vaikka toki myös ylämäet ja rauhallisemmat pätkät kuuluvat lajiin. Tämä etenkin kun (täysjousto)pyörät koko ajan muuttuvat aggressiivisempaan ja pystyvämpään suuntaan, voisi olla syytä harkita myös ajopaikkojen muokkaamista sopivammiksi nykyajan menoon.

"Trail envy" on ainakin itselleni tuttu tunne kun katselee pyörävideoita maailmalta, jossa polut tuntuvat olevan välillä switchbackiä switchbackin perään, toistuvia hyppyjä ja nopeaa benchcut -polkua. Päästä ajamaan koko polku painamatta kertaakaan jarrua kun on täällä toistaiseksi harvinaista herkkua, vaan ne lyhyet vauhdin ja ilon hetket rajautuvat pääsääntöisesti hajanaisiin sekunteihin."

Pitkän tähtäimen kehitystyössä on tärkeää arvioida ja priorisoida minkälaisen kohderyhmien tarpeisiin Tahkon reitistöä kehitetään. Kenelle halutaan olla paras kohde!

Poimintoja matkaajien reitistökokemuksista

...Rahasmäen kierroksen reitti oli pitkään siedettävän kuiva, mutta matkan edetessä jalkojen alle tuli väisteltäviä lammikoita yhä enemmän. Ja isompina. Pohdin, miten pitkään maastolenkkarini pitäisivat tassuni kuivina...

Jolkottelin reittiä eteenpäin. Välillä jalkojen alla oli leveämpää uraa, kuivaa kuljettavaa, vaihtelevasti lätäkölandiaa. Sitten astahdin ihan auton mentävälle hiekkatielle, joka toi minut odottamalleni Rahasmäen laavulle, jonka kohdalla kartassa luki myös "Louhos".

...Reitti äityi jälleen paikoin hyvinkin mutaiseksi ja useasti piti katsoa tarkkaan, mistä askeltaen pystyisin pitämään jalkani edelleen kuivina.

Jalkaisin. Kävely antaa aikaa -blogista poimittua

”

Minusta Tahkolla on selvästi vähemmän ajettavaa maastopyörällä (siis kun alamäkitouhut jättää luvust pois), kun voisi Tahkon maineesta (Tahko MTB) olettaa. Taitaa olla vain kaksi virallista / merkittyä "kunnollista" reittiä. Toukokuussa olin viimeksi ja jotenkin tuli olo että enemmän saisi olla reittejä tarjolla, taikka sitten niin hyvin "piilotettu" ettei satunnaiskävijä niitä tahdo löytää.

Poiminta Fillari foorumin keskustelusta 11/2020

”

Hieman päivitän vielä kokemuksia tuolta Tahkolta. Tuon edellisen viestin jälkeen kävin ajamassa vielä samana iltana yhden reissun ja tiistain aikana kahdesti. Valitettavasti reitin kunto vain huononi lumituiskujen myötä. Reittiosuus, joka oli vielä maanantaina päivällä hankalasti ajettavissa oli muuttunut tietyiltä osin reittiä täysin mahdottomaksi ajaa, avoimilla paikoilla lumituisku oli täyttänyt ajouran niin ettei reitti ollut enää havaittavissa ollenkaan ja ajettavan osuuden määrä oli vähentynyt entisestään. Näillä kokemuksilla en kyllä voi suositella Tahkon talvipyöräilyn kannalta sopivaksi kohteeksi. Kesällä varmastikin sitten toinen asia, mutta tuntuu ettei talvireitin ylläpito hiljaiseen aikaan (eli silloin kun se nimenomaan tarvitsisi ylläpitoa vähäisen käyttäjämäärän takia) oikein kuitenkaan Tahko "kiinnosta", vaikka sitä esitteessään mainostavat.

Poiminta Fillari foorumin keskustelusta 11/2020

”

Paska paikka se on kesälläkin. Viime kesänä lähdin lenkille pari päivää myrskyn jälkeen ja pahimmassa kohtaa oli kymmenkunta 30 senttistä kuusenrunkoa kaatuneena reitin poikki 10 matkalla. Sen verran kapeassa rinnepaikassa, että ei päässyt ylä- eikä alapuolelta kiertämään. Parhaassa kohdassa oli kolme runkoa ristissä ja ylin oli jossain kolmen metrin korkeudessa, mistä piti kiivetä yli, kun ei ollut sahaa mukana, että olisi voinut raivata reitin oksiston läpi. Se on aivan käsittämätöntä miten siellä ei ymmärretä, että etelän mies tarvitsee kaiken heti nyt priimakunnossa

Poiminta Fillari foorumin keskustelusta 11/2020

3.5. PITKÄN TÄHTÄIMEN KEHITYSIDEOITA

Kehitysidealistaukseen on koottu kärkiasioita, joita on noussut reitistöihin työpajoissa ja keskusteluissa. Ideoiden listausjärjestys ja numerointi ei edusta priorisointijärjestystä. Jokaista ideaa olisi tärkeä vielä evaluoida Tahko-linssien ja tavoitepotentiaalin kautta.

IDEA 1

Rahasmäen vanhasta kvartsilouhoksesta taukopaikkojen tähtikohde!

- Vanhojen rakenteiden purkaminen ja kohteen täydellinen uudelleenrakentaminen
- Nykyiset rakenteet tehty paikallisen kyläyhdistyksen ja Tahko Safarit Oy:n toimesta
- Laavu, kota, vuokrattavia autiotupia louhoksen reunalle, ersäuna ja laitur
- Louhoksen alueelle uudet maisemoidut turvarakenteet ja näköalatasenne
- Reittisuunnittelussa huomioidaan saavutettavuus kaikkina vuodenaikoina kaikilla "käyttöliittymillä". Kaikki polut johtavat Rahasmäelle -ajatus.

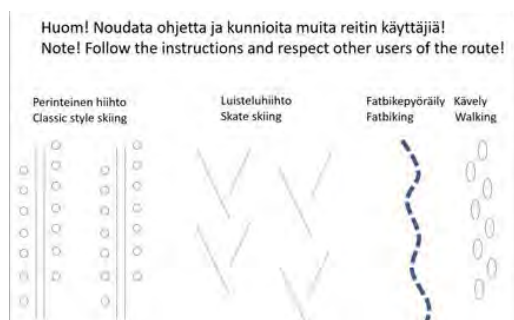
Ideakuvia Sallasta, jossa uusien taukopaikkoja suunnittelun perustana on ollut rakenteiden pitkäikäisyys ja huoltovapaus.

Ideakuva, Space of Mind

IDEA 2

Monikäyttöiset talvireitit

- Tehdään rengasreittinä hyödynnettävä monikäyttöreitti, joka kulkee Rahasmäen kautta. Luodaan myös lyhennetty monikäyttöreittilinjaus Rahasmäelle
- Tavoitteena huollon ja ylläpidon teho. Samalla reittilinauksella useampia käyttötapoja
- Reitti edellyttää osittain uusien väylien raivaamista
- Tavoitteena, että uudet väylät hyödynnettäisiin myös lumettoman ajan käytössä
- Erilaisia toteutusmuotoa ja väylän leveyksiä pitää vertailla ja arvioida. Esimerkkinä case Ruka, Vuosselin monitoimireitti.

Rukan Vuosselin monitoimikeilureitti

13 metriä leveä väylä

Reitillä on testausvaiheessa havainnekuvia eri kulkumuodoista .

IDEA 3.

Uudenlainen harrastamisen vyöhyke Nipaselle

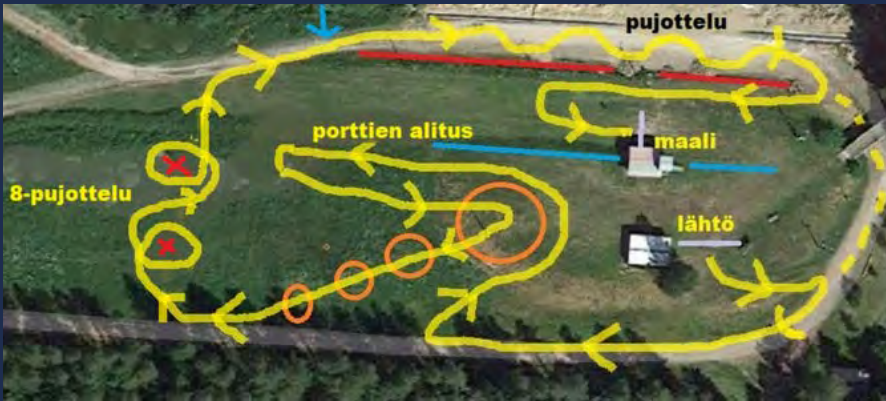
Nipasen alue on uudelleensyntyymistä odottava hiomaton timantti. Ns. vaihtoehtoisten lajien free zone olisi luonteva kärki alueen kehittämiseksi. Entisen laskettelukeskuksen maastoprofiili ja monipuolinen alue erilaisine tieväylineen luo erinomaisen lähtökohdan. Rinnealue ja Peiposlammen ympäristö vaatii reilua raivaustyötä ja siistimistä ja erilaisten ratojen ja toiminnallisuuksien rakentaminen edellyttää investointeja. Alueelle pääsee kuitenkin ketterästi autolla tai lihasvoimaisesti latuja ja talvireittejä pitkin. Perusinfra on olemassa. Vanhan riistaravintolan kunto on tutkittava mahdollisten palvelutuotannon tarpeita ajatellen. Alueelle on ketterä tuoda myös mobiilisti pop-up palveluja, jos harrastamisen volyymi sitä edellyttää. Alue pitäisi profiloida reilusti erilaisten harrastajaheimojen vyöhykkeeksi.

- **Vapaalasku**, randoilu skinnaus.... Vapaalaskuksi mielletään laskettelu tai lumilautailu hoitamattomilla luonnonvaraisilla rinteillä. Liikkuminen tapahtuu yleensä täysin omin voimin ja kauempana laskettelukeskuksista. Lajin parissa nautitaan kokonaisvaltaisesta kokemuksesta, retkeilystä nousuine ja laskuineen. Parhaimmat kohteet harrastamiseen Suomessa löytyy Lapin tuntureilta. Harrastajamäärät ovat kasvussa ja uusia kohteita harrastamiseen kaivataan. SkiMac tarjoaa ensimmäisen kerran tällä kaudella vuokratilustoa skinnaukseen. Tahkolla vapaalaskijat suuntaavat tyypillisesti rinnealueen reunamille tai kauemmas Tahkon takamaille koskemattomille hangille. Rinnealueella vapaalaskijat aiheuttavat haasteita rinnetoiminnoille ja kaupempana takamailla vapaalaskijat saattava aiheuttaa metsänhoidollisia vaurioita. Selkeälle vapaalaskuvyöhykkeelle olisi kysyntää.
- Pyöräilyn harrastamisen trendiksi ovat kasvamassa **Trail Center** -tyyppiset keskittymät. Ne ovat löyhän määritelmän mukaan maastopyöräilyn harrastuspaikkoja, jotka ovat selkeästi merkattuja ja niillä on jonkinlainen harrastuspaikalle myönnetty status. Trail centerit voivat olla merkattuja polkuja, kuten esimerkiksi Suomen trail centereiden edelläkävijän Fiskars Villagen centerissä. Tyypillistä on myös, että trail center on jonnekin mäelle rakennettu alue, missä reitit kulkevat alamäen suuntaisesti, ja mäen päälle poljetaan lihavoimin rakennettuja flow-ratoja. Hieman siis kuin ajo bike parkeissa, mutta Trail Centereissä ei ole hissiä. Trail centereiden taustalla voi olla erilaiset toimijat, kuten yhdistykset tai ne voivat olla myös kaupungin ylläpitämiä. Niissä joissa ajetaan sekä merkattuja luonnon polkuja että rakennettuja flow ratoja. *Lainaus: kuralappa.fi*
- Maastohiihdon harjoittelussa suksitaitojen kehittäminen on tärkeä osa-alue. Harjoittelua varten on kehitetty **XCX hiihto**, jonka harjoittelualue yleensä mahtuu pienelle, korkeuseroiltaan vaihtelevalle alueelle. Ratadalle sijoitetaan tyypillisesti väyliä jossa pääsee laskemaan tiukkaa kurvia pujottelutyypillisesti, nousemaan jyrkkää ylämäkeä ja laskemaan pienistä hyppyreistä silmukoista jne. Lajilla on myös oma kilpailumuoto juniorisarjoissa - XCX hiihto. Kisaradat edellyttävät vaativaa rakentamista ja ylläpitoa, mutta kevyt harjoittelualue voidaan muodostaa melko luonnonmukaisesti pienillä lisäelementeillä. Taitoharjoittelurata Nipasella olisi ketterästi kytkettävissä Tahkon latuverkostoon ja siinä voisi hyödyntää Trail Centerin flow-ratoja ja rakennelmia.

Trail Center -esimerkki Asikkalasta

XCX-ratasuunnitelma Orimattilassa

XCX-hiihtoa Taivalvaaralla

Sikinnausta Nipasen maisemissa. Kuvat Jukka Pelkonen

IDEA 4

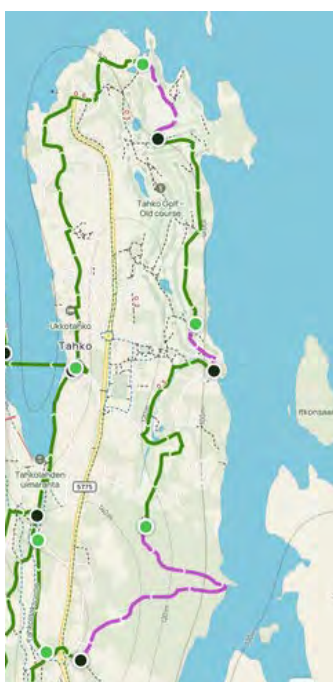
Panorama - Pehku -talvireitti

- Talvikaudella Tahkonmäen huipulla ei ole kulkuyhteyttä kahden palvelupisteen välillä. Alueella voi liikkua turvallisuussyistä ainoastaan rinnelipun ostaneet asiakkaat. Liikkuminen on sallittua ainoastaan lasketteluvälineillä. Uudet hissi-investoinnit tuovat entistä enemmän haastekertoimia poikittaisen liikenteen turvallisuudelle.
- Tahkon Tähtikierroksen talviversiolle on valtavasti kysyntää, mutta rengasreitti ei ole mahdollinen Pehku-Panorama -katkoksen takia.
- Osa matkaajista ajaa autolla Panoraman tai Pehkun parkkiin ja haluaisi kokea kävellen huipun maisemat sekä kummankin palvelupisteen elämykset mukaan lukien Zipline ja näköalatorni sekä Havu Kitchen and Bar ja Metsäkylpylä.
- Ohjelmapalveluille rengasreitti Tahkon huipun kautta muodostaisi keskeisen rungon oli sitten kulkutapa pyöräily, lumi-/liukulumikenkäily, patikointi tai hiihto.
- Pitkätähtäimen tavoitteeksi on asetettava innovointityö talvireitin mahdollistamiseksi sekä erilaiset hissipalvelut myös muille, kuin laskettelukeskuksen asiakkaille.

IDEA 5

Kylän kierros, lumeton kausi

- Tahkon ytimessä ei ole merkattuja, matalan kynnyksen lenkkejä. Useat matkaajat suuntaavat kävelylenkin Säaskiniementien suuntaiselle pyörätielle. Toinen vaihtoehto on suunnata Tahonlahden kierrokselle, joka on pituudeltaan vain noin 1,5 km.
- Tahkolle olisi mahdollista muodostaa rantaviivaa mukaileva rengasreitti, joka toisi esiin laajemmin kauniita rantanäkymiä Tahkonniemeltä ja kulkisi mm. Rantakodan kautta.
- Reitistöihin voimin luonnosteltiin kylää kiertävä rengasreitti, joka edellyttäisi golfkentän rantavyöhykkeelle - n. 500-700 metrin matkalle turvallisuusinnovointia. Golfkentän väylien nro 7 ja 14 kantama ulottuu suunnitellulle reitille, mutta oivaltavalla ratkaisulla (esim. turvaverkkotunneli) olisi mahdollista muodostaa kulkuyhteys, joka mahdollistaisi elämyksellisen rantakierroksen Rantakodan suuntaan.

Karttakuvassa on esitetty Kylän kierroksen reittiluonnos. Kierroksen kokonaismitta on n. 8,5 km. Reitistä on mahdollista muodostaa lyhempiä modulaarisia rengasreittejä.

Vihreä reittiviiva markeeraa olemassa olevaa reittiväylää. Violetilla värillä on kuvattu luonnoksena linjaus, johon pitäisi muodostaa uutta reittiä.

Kuvan alareunassa näkyvä violetti uusi reittilinjaus kulkee kaupungin omistamalla maa-alueella.

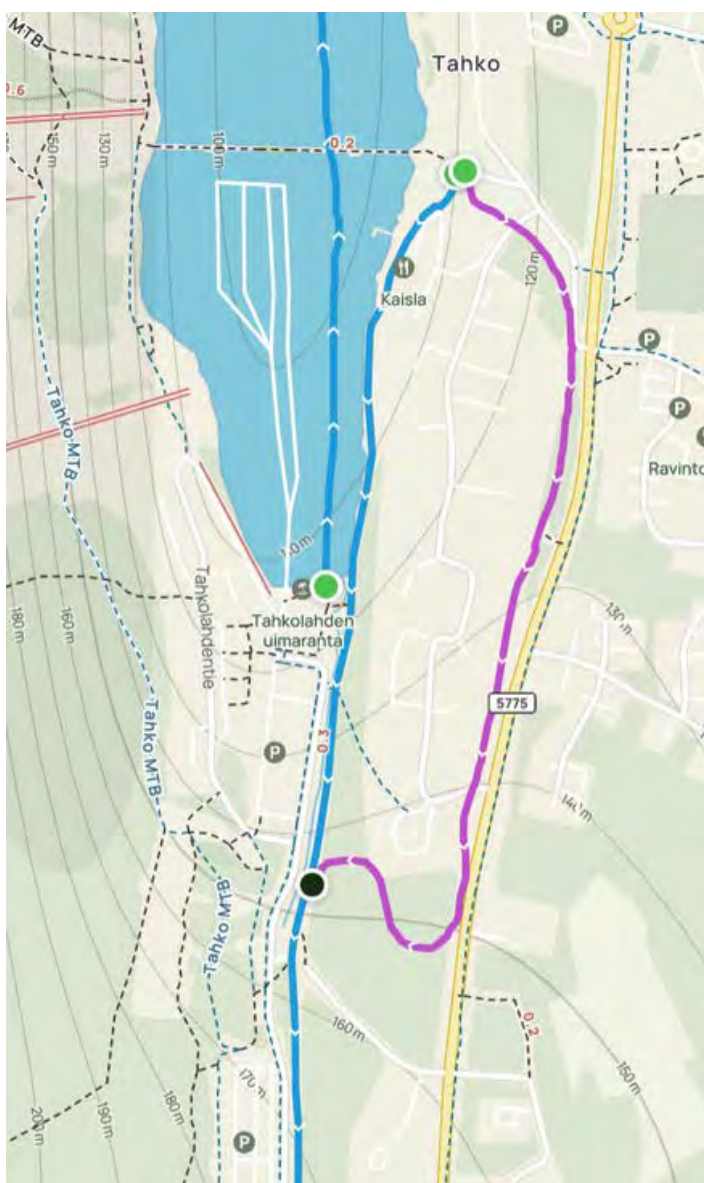
Kuva toimii linkkinä laajempaan digikarttaan.

IDEA 6

Paluu vanhalle latulinjaukselle

- Sääskiniementien vieressä kulkevan vanhan latulinjauksen elvyttäminen.
- Tahkonlahden rannalla kulkeva väylä on tärkeä yhteysväylä kohti reitistöjä ja se olisi hyvä nimetä monikäyttöreitiksi. Toisaalta se on myös helppo reitti esim. pienten lasten hiihtoretkiin ja hiihtoharjoitteluun. Vanhemmat pääsevät kulkemaan rinnalla.
- Vanhan latulinjauksen aktivointi uudelleen hiihtokäyttöön muodostaisi ketterän pääsyn Tahkon ytimestä latureitistölle ilman pelkoa suksen pohjien tuhoutumisesta. Monikäyttöreitin myötä saataisiin samalla hiihtoon pieni rengasreitti aivan Tahkon ytimeen.
- Vanhalla latu-uralta löytyy edelleen myös valaistuspylväät ja sen on hiihtäjälle inspiroivampi linjaus, kuin pitkä loputon tasamaasuora.

Alustava latulinjaus vanhaa reittiä mukaellen.

IDEA 7

Kinahmista retkeilyn seuraava tähtikohde

Kinahmille rakennettiin viime vuosituhatosen lopussa Leader-hankkeen ja talkootyön voimin n.12 kilometrin mittainen vaellusreitti. Tuolloin suositeltiin, että vaellusreitille on helpoin suunnata Välimäeltä, läheltä Halunaa. (kts. kuva)

Itse vaelluspolku on kiemurrellut Kinahmin päällä jo pidemmän aikaa. Hankkeen voimilla polun varteen rakennettiin pysähdyspaikkoja laavu ja karjamaja, joissa voi vaikka yöpyä. Hankkeessa tehtiin myös opasteet ja reittikartat.

Hankkeen puuhamies Esko Heiskanen, on todennut Pitäjäläisen artikkelissa, että ”tästä saisi matkailutuotteen. Matkailijat viettäisivät yhden päivän Kinahmin maisemissa; tarvittaisiin vain yrittäjä joka kierrättäisi matkailijoita poluilla ja nähtävyyksillä. Välillä voisi ruokailla vaikkapa nuorisoseurantalolla. Reitin varrella oleva laavu ja muut rakennukset soveltuvat myös yöpymiseen”

Toukokuussa 2022 Mikko Ulmanen kävi Kinahmin luontopolulla retkeilemässä ja laati Retkipakkaan artikkelin - [Kinahmin luontopolku on unohdettu helmi Tahkon kupeessa](#)

Hiljaisen reitin varrella maisemat vaihtelevat tuuheiden lehtikuusimetsiköiden, purojen halkomien lehtojen ja upeiden maisemien reunustamien hakkuuaukeiden muodossa. Vastaan tulee muutama maastopyöräilijä, mutta tungosta ei polulla ole. Reitin varrelle on laitettu geokätköjä, jotka osaltaan varmasti auttavat polun säilymisessä, innokkaiden kätköilijäharrastajien kävellessä ja tallatessa polkua. Välillä polun esteeksi tulevat karja-aidat, sillä alueella laiduntaa kesäisin ylämaankarjaa.

Luontopolun ja samalla koko Kinahmin vaaran pohjoispäässä avautuvat upeat maisemat syksyiseen pohjoissavolaiseen maisemaan. Huonokuntoisista, vinossa seisovista opasteista ja repsottavista laudoistaan huolimatta on mukavaa, että tämä polku on säilynyt rauhallisena tuntemattomampana helmenä vilkkaamman Tahkon matkailukeskuksen kupeessa.

Tahko MTB:n reitti on vuosien varrella kulkenut lukuisia erilaisia reittilinjauksia pitkin Kinahmin harjanteella. Yhteistyö alueen maanomistajien kanssa ei ole toiminut saumattomasti. Alueelle ei kovin innokkaasti haluta retkeilijöitä, etenkin pyöräilijöitä. Kinahmin luontoympäristö on varsin ainutlaatuista, kuten Retkipaikka-artikkelista ilmenee ja näin ollen reitistöjen kehittämisen mahdollisuuksia olisi kiinnostavaa tutkia vastuullisella ja maanomistajien näkökulmat huomioivalla kestävällä mallilla.

IDEA 8

Gravel-reitistöillä uusia ulottuvuuksia reitistövalikoimaan

- Gravel-pyöräily on globaalisti räjähtävimminkin kasvava pyöräilyn alalaji. Kyseessä eräänlainen paluu pyöräilyn juurille, eli sorateille. Laji-ilmiö on saanut alkunsa Yhdysvalloissa. Covidin myötä lajin mittakaava sai valtavan sysäyksen.
- Pyöräteollisuus on lähtenyt kehittämään lajispesifiä kalustoa valtavalla vauhdilla. Gravel-pyöräien myyntiluvut kertovat globaalisti kiihtyvistä harrastamisen kasvusta. Gravel-pyörä on leveärenkainen polkupyörä, joka soveltuu tavallista maantiepyörää paremmin sorateilla ajamiseen. Gravel-pyörät ovat syntyneet maantiepyöräilijöiden tarpeesta ajaa vaihtelevassa maastossa. Gravel-pyöräien rakenteissa on yhdistelty maantiepyörän, cyclocross-pyörän ja maastopyörän ominaisuuksia.

- Tahkolta käsin avautuu valtaisa sorateiden verkosto, jonka varrella pääsee nauttimaan järvisen ja maaseudun monipuolisesta kokemusmaailmasta. Suomella ylipäätään on merkittäviä mahdollisuuksia nousta gravel-pyöräilyssä kansainvälisesti kiinnostavaksi destinaatioksi äärettömän soratieverkon ja puhtaan luontoympäristön voimalla.
- Gravel-reitistöt soveltuvat ketterästi sekä matalan kynnyksen retkeilypyöräilyyn että siitä liukuvana jatkumona aina pitkän matkan bike packing harrastajien reittivalikoimaan. Reiteille on tärkeää merkata taukopaikka ja nähtävyyksistöjä.
- Kolin Matkailulla on käynnissä gravel-reitistöhankke, jossa suunnitellaan gravel-pyöräily / bikepacking / retkeilypyöräilyreitti Koliilta Tahkolle. Kolin tahtotilana on luoda matkailu-destinaatioiden välille uudenlaista matkailusisältöä erityisesti fokuosiduille kansainvälisille harrastajakohderyhmille.
- Tahkolla ensimmäisen tason tavoitteeksi voisi asettaa esim. 5-8 eri mittaisen rengasreitien suunnittelun digitaalisiksi reittitiedoksi sekä reitistöjen tuotteistuksen ja viennin suosituimmille reitistöjen markkinointialustoille (esim. Bikeland.fi, Komoot) Tahkon matkailuyritykset voisi samalla haastaa tekemään toimenpiteitä Welcome Cyclist -tunnuksen hankkimista varten.
- Reittien markkinoinnin ja yhteistyön turvaamiseksi on suositeltavaa luvittaa digitaaliset retkeilypyöräilyreitit. Pyörämatkailukeskus on mallintanut ketterän proseduurin tiehoitokuntien kanssa laadittavaa sopimusta varten. (kts.liite)

3.6. TOIMENPIDESUUNNITELMA

Toimenpiteet hankkeen seuraavaan vaiheeseen eli to do -listaus seuraavien 10 kuukauden ajalle hankesuunnitelmaa mukaillen.

1. Reitsistösopimusten pilotti

- Yhteistyömallin muotoilu kaupungin kanssa
- Päätökset sopimusprosessiin vietävistä reittilinjauksista - reitistösuunnitelman laatiminen sopimusprosessia varten
- Sopimusprosessiin liittyvä fasilitointi, viestintä ja neuvotteluvaiheet

2. Reitistöjen ylläpidon toimintamallin paalutus

- kaupungin subventio ja roolitus
- korjausvelka: välttämättömät investoinnit ja kunnostustoimenpiteet reitistöjen laadun parantamiseksi
- reitistöjen turvallisuussuunnitelmat
- ylläpitokokonaisuuden inventointi: laajuuden määrittely
- ylläpidon toimintamalli, resurssit ja seurannan työkalut
- pilotointijakson suunnittelu ja tarvittavan budjetin arviointi
- reittipoolin re-desing ja uusien ansaintamallien innovointi

3. Reitistöjen opastuskonsepti

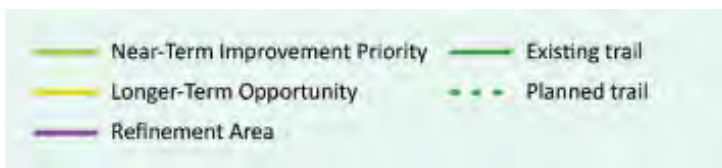
- nykyisen opastustilanteen evaluointi ja inventointi
- pitkän tähtäimen opastusjärjestelmän konseptointi - miten luodaan reitistökokemusta laadukkaalla opastuksella
- digitaaliset opasteet ja info-aulut

4. Reitistöinformaation digitalisointi

- gpx-reittitiedon koonti ja oma digitaalinen tietovaranto reiteistä ja ylläpidosta
- reitistöjen karttapalvelut markkinoinnin työkaluna - evaluoidaan miten palveluja voidaan hyödyntää Tahkon reitistöjen, aktiviteettien ja palvelutarjooman markkinoinnissa

5. Investointien ja jatkokehityshankkeiden projektointi

- laaditaan pitkän tähtäimen reitistönkehityssuunnitelma

- evaluoidaan esitetyt kehittämisideat
- laaditaan vaiheistettu suunnitelma ja budjetti jatkokehitystoimenpiteille
- laaditaan vaiheistettu suunnitelma ja budjetti investoinneille
- tutkitaan rahoitusmallit jatkokehittämisen toimenpiteille

4

LIITTEET JA TÄDENTÄVÄT AINEISTOT

Liite 1

Digitaalisen pyörämatkailureitin perustamisen malli, case Arctic Bikepacking Trail Pyörämatkailukeskus

Lapin alueelle perustetaan digitaalisesti opastettu pyörämatkailureitti

Arvoisa yksityistien tiekunnan edustaja, tieosakas tai maanomistaja, Pyörämatkailukeskus ja Pyöräilykuntien verkosto ry on Arctic Bikepacking Trail -reittikehityshankkeessa suunnitellut yhteistyössä Kolarin, Kittilän, Muonion, Sodankylän, Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien kanssa pyörävaellukseen sopivia, digitaalisesti opastettavia pyörämatkailureittejä Lapin ja Pohjois-Norjan alueelle.

Otamme teihin yhteyttä tiedottaaksemme digitaalisesti opastettavan pyörämatkailureitin perustamisesta, joka kulkee omistamallanne maalla tai sen läheisyydessä, tai yksityistiellä, jolla olette tiekunnan edustaja tai mahdollinen tieosakas. Reitillä olevien yksittäisten polkujen käytöstä sovitaan erikseen maanomistajien kanssa. Reitille ei tule reittimerkintöjä, eikä reitillä tehdä mitään rakennus-, korjaus- tai hoitotoimenpiteitä - ellei siitä tulla erikseen sopimaan tiekunnan, tieosakkaan tai maanomistajan kanssa. Reitin pitäjät ovat reittialueen kunnat, jotka ulkoistavat digitaalisen reittitiedon ylläpidon Pyörämatkailukeskukselle. Tässä esitetty reitti on suunniteltu julkaistavaksi sähköisessä karttapalvelussa toukokuussa 2021.

Reitti on pyritty suunnittelemaan niin, että sen aiheuttama häiriö ja haitta maanomistajille ja tieosakkaille olisi mahdollisimman vähäinen ja että reitistä ei ole vahinkoa vallitsevalle maankäytölle. Poronhoitoalueiden osalta on kiinnitetty huomiota siihen, ettei retkeilyreitin käyttö vaikeuttaisi porotalouden harjoittamista. Reittinä on käytetty julkisia teitä, yksityisteitä ja metsäteitä, nykyisiä retkeilyreittejä sekä yksittäisiä ajopolkuja ja talviteitä, täydennettynä polkuosuuksilla. Reitti ei lähtökohtaisesti tarvitse mitään rakennus-, korjaus- tai ylläpitotoimenpiteitä. Reitillä liikkuminen tapahtuu jokamiehenoikeudella.

Reitti julkaistaan sähköisessä karttapalvelussa ja myöhemmin mahdollisesti myös paperikartoilla. Reittiviestinnässä retkeilijät ohjataan käyttämään reitin varren palveluita, kuten paikallisia ravitsemus- ja majoituspalveluita sekä vain virallisia tauko- ja leiriytymispaikkoja. Lisäksi retkeilijöille viestitään Metsähallituksen Retkietiketin ja Suomen Ladun Maastopyöräilijän etiketin noudattamisen tärkeystä.

Tiekunnalle, tieosakkaalle ja maanomistajalle ei synny mitään uusia vastuita tai velvoitteita reitin julkaisemisesta. Reitin pitäjät ovat vastuussa reitin käyttäjien digitaalisesta opastamisesta. Tiekunnat, tieosakkaat ja maanomistajat voivat halutessaan ilmoittaa reitin pitäjälle alueellaan tehtävistä maankäyttö- tai hoitotoimenpiteistä, joista reitin käyttäjien olisi hyvä olla tietoinen reitin digitaalisen opastamisen näkökulmasta. Digitaalisesti opastettavan pyörämatkailureitin yleiskuva on esitetty oheisessa kuvassa ja yksityiskohtainen reittiluonnos on nähtävissä osoitteessa: <https://tinyurl.com/4bf32wy4> tai viereisellä ruutukoodilla.

Mitä on pyörävaellus?

Pyörävaellus on vaelluksen tapainen retkeily ja pyörämatkailun muoto, jossa yhdistyvät kevytretkeily ja maastopyöräily. Kevyet retkeilyvarusteet ja pyörävaelluslaukut tekevät retkipyöräilystä hiekkateillä ja helppokulkuisilla poluilla aikaisempaa helpompaa ja mukavampaa. Lajin kehittymisen on mahdollistanut kevytretkeilyn kehittymisen lisäksi navigoinnin digitalisaatio, eli esimerkiksi GPS-laitteiden, kuten älypuhelimien ja urheilukellojen yleistymisen sekä sähköisten karttapalvelujen kehittyminen. Navigointi on mahdollista ilman reittimerkintöjä ja ilman paperikarttaa, pelkästään digitaalisia karttapalveluita ja GPS-laitetta hyödyntäen. Pyörävaeltajat ovat kävellen retkeilevien tapaan usein luontoa arvostavia matkailijoita, jotka liikkuvat yksin tai muutaman hengen ryhmässä. Lumettoman ajan pyörävaelluskausi kestää Lapin alueella yleensä kesäkuusta syyskuun loppuun.

Kuntien ja muiden maanomistajien yhteistyö

Mikäli maanomistaja haluaa esittää reitille vaihtoehtoista reittilinjausta, pyydetään maanomistajaa olemaan yhteydessä Pyörämatkailukeskukseen. Mahdolliset reittimuutokset pystytään toteuttamaan ketterästi digitaalisella reittiopastuksella. Reittiä ei merkitä lähtökohtaisesti maastoon tai teiden varsille, mutta mikäli maanomistaja tai tiekunta haluaa alueelleen reittimerkintöjä, voidaan tästä sopia erikseen kyseisen alueen kunnan kanssa.

Ystävällisesti,

Taneli Roininen
Projektipäällikkö Pyörämatkailukeskus & Pyöräilykuntien verkosto ry
taneli.roininen@pyoramatkailukeskus.fi +358 400 993 960

Matti Hirvonen
Toiminnanjohtaja Pyöräilykuntien verkosto ry

Utsjoen kunta, kunnanjohtaja
Inarin kunta, kunnajohtaja
Enontekiön kunta, kunnanjohtaja
Sodankylän kunta, kunnajohtaja
Muonion kunta, kunnanjohtaja
Kittilän kunta, kunnanjohtaja
Kolarin kunta, kunnajohtaja

Gravel-pyöräily ja digitaaliset pyöräilyreitistöt, benchmarkingja

4 TILAAJILLE

Digitaalisesti opastettu reittiverkosto syntymässä Kuusamoon – Gravel-pyöräilijöille suunnitelluista reiteistä hyötyvät samalla muutkin pyöräilijät

Syksyllä alkanut työ on nyt luonnosvaiheessa ja odottaa maanomistajien kommentteja.

Sivun tiedot

1

2

3

4

5

6

Sora- ja hiekkareitti tapahtuvaa reitistöä varten kehitettävä reittiverkosto on Kuusamossa edennyt luonnosvaiheeseen ja jatkossa nyt verkoston varrella olevien maan-

-Tarkoituksena on, että ensi keväänä Kuusamon kirkkikunta ja Rauhala eläinreitti- eli gravel-pyöräilijöille kehitettävä digitaalisesti opastettu reittiverkosto, kertoo Naturpoliikan Reittiverkoston North-häntäisen projektisuunnittelija Anna Riitta Salander.

Pyöräileminen sora- ja hiekkareiteillä ovat toiminnallisesti hieno kesäinen harrastus erämaastossa. Vuotta viime vuonna no. gravel-pyöräily on kasvattanut Suomessa suosiotaan sitä mukaa, kun harrastusta varten tehty digitaaliset reitit- eli reitit ovat lisääntyneet. Keski-Euroopassa sora- ja hiekkareitit tapahtuvasta digitaalisesti ohjautuva pyöräily on tullut todellinen hitti, sillä se on koettu oivalliseksi tavaksi tutustua alueen luontoon ja kulttuuri- ja maaseutumaailmaan ja reitit varrella olevia nähtävyyksiä.

yle

Etusivu

Vaalikone

Venäjän hyökkäys

UMK24

Tapahtumat

Soratiepyöräilystä Kolin matkailun uusin vetonaula – lajin SM-kisat Lieksassa elokuussa

SM-kisojen lisäksi Koliin tulee uusi soratietiepyöräilyn erikoistapahtuma, Sorahiisi.

Kuuntele juttu 1:19

Kolilla kartoitetaan parhaillaan sorateita, jotka sopivat pyöräilyyn. Kuva: Kolin Matkailu Oy

FNLD GRVL valtaa soratiet kesäkuussa – Valtteri Bottas nauttii tapahtuman yhteisöllisyydestä

Länsi-Region 26.4.2023, 16:21

FNLD GRVL on soratietpyöräilytapahtuma, joka pidetään 10. kesäkuuta Suomen pohjoisella sorateilla ja kansainvälisessäkin tunnustetun uuden luonnon keskellä Lahdessa ja sen ympäristössä. Tapahtuman aikana ovat FI-tahti Valtteri Bottas sekä hänen puolisonsa Tiffany Cromwell.

Ensimmäistä kertaa järjestettävä FNLD GRVL ei ole vain kilpailu, vaan tapahtumakokonaisuus, jossa ajetaan Salpausselkää UNESCO Global Geoparkissa sekä haastetaan gravel-maailman huippukuskit kolmella eri reitillä.

-Tapahtuman avulla haluamme näyttää ihmisille, kuinka hienot puutteet meillä Lahdessa ja Suomessa on nimenomaan gravel-pyöräilylle. Uskon, että voimme tarjota ikimuistoisia kokemuksia kesäkuussa kaikille osallistujille ja katsojille, Valtteri Bottas kertoo.

Tapahtuma sopii kaikille – tavoitteena reilu 1000 osallistujaa

Lauantaina 10.6. ajettavan FNLD GRVL -päätkilpailun lisäksi Lahdessa tapahtuu kolmen päivän ajan. Tapahtuma käynnistyy jo torstaina gravel-expositio, jossa voi tutustua laajaan gravel-pyöräilyyn niin varusteloiden kuin muiden tapahtuman kumppanien esittelypisteillä. Lisäksi kisavikolla ajetaan yhteisistä reiteistä tapahtuman osallistujien kesken. Soratietpyöräilyyn kuuluu vahva yhteisöllisyys, mikä näkyy myös FNLD GRVL -tapahtumassa.

-Valtteri meillä on kärsin osasta kyseessä kova kilpailu, on tapahtuma suunniteltu osalle ajajista enemmän elämykselliseen itsensä haastamiseen paikka. Osallistumista ei kannata pelätä, sillä tarjolla on kolme matkavaihtoehtoa, joista löytyy jokaisen kuntosolulle sopiva määra, Bottas kertoo.

FNLD GRVL:ssa valittavana on kolme eri reittiä: Midnight Sun Route (177 km), Lake Route (77 km) ja Forest Route (40 km). Kilpailussa on jaossa 20 000 euron palkintopotti, joka jaetaan tasaa miesten ja naisten kesken. Huhtikuun loppuun mennessä ilmoittautuneita on noin 800. Ilmoittautuminen on avoinna 22.5. saakka.

Kilpailussa on mukana maailman gravel- ja maantiepyöräilyn huippuja, jotka saavat kovaa kilpailua suomalaisista pyöräilijöistä. Viisi arvostetuinta pyöräilykilpailun, Paris-Roubaixin, voittaja hollantilainen Niki Terpstra saapuu Suomeen. Naisten kilpailussa mukana on Suomen menestynein maantiepyöräilijä Lotta Henttala, joka tähtyy myös Pariisin 2024 olympialaisiin.

Gravel-pyöräilyn suosio kasvaa urheilumatkailusektorissa

Gravel-pyöräilyn suosio on kasvanut viimeisten vuosien aikana merkittävästi. Lahden seudun maastot tarjoavat Euroopan ykköstason gravelia, mitä suunnataan pikemään Suomen lisäksi Keski-Euroopasta. Vahvoja, monipuolinen maasto ja vesistöt tekevät Salpausselkää UNESCO Global Geopark -alueen määrittämisestä polkukäytön upean pyöräilykohteeksi, jossa on helppo ajaa monikäyttöisellä gravel-pyörällä sekä päälysteillä että sorateilla.

-Gravelilla ajaminen on itselle todella mielenkiintoista ja suosittelen sen hankkimista kaikille, jotka mieltävät yhtä mahdollisimman monikäyttöistä polkupyörää. Gravel-pyöräily on pyöräilyä parhaimmillaan. Se on myös turvallista, kun käytössä ovat hieman pienemmät tiot, Valtteri Bottas vakuuttaa.

Lahden seudun pyöräilymatkailun mahdollisuuksista voi lukea lisää täältä.

Lisätietoja

FNLD GRVL tapahtumapöytäkirja Kalle Kätkö, 040-502 2786, kalle.katko@kancoshoing.fi

Viite (lahti, urheilumatkailusektorin asiantuntija Salli Hirvonen, 0400 837 583, salli.hirvonen@lahti-region.fi)

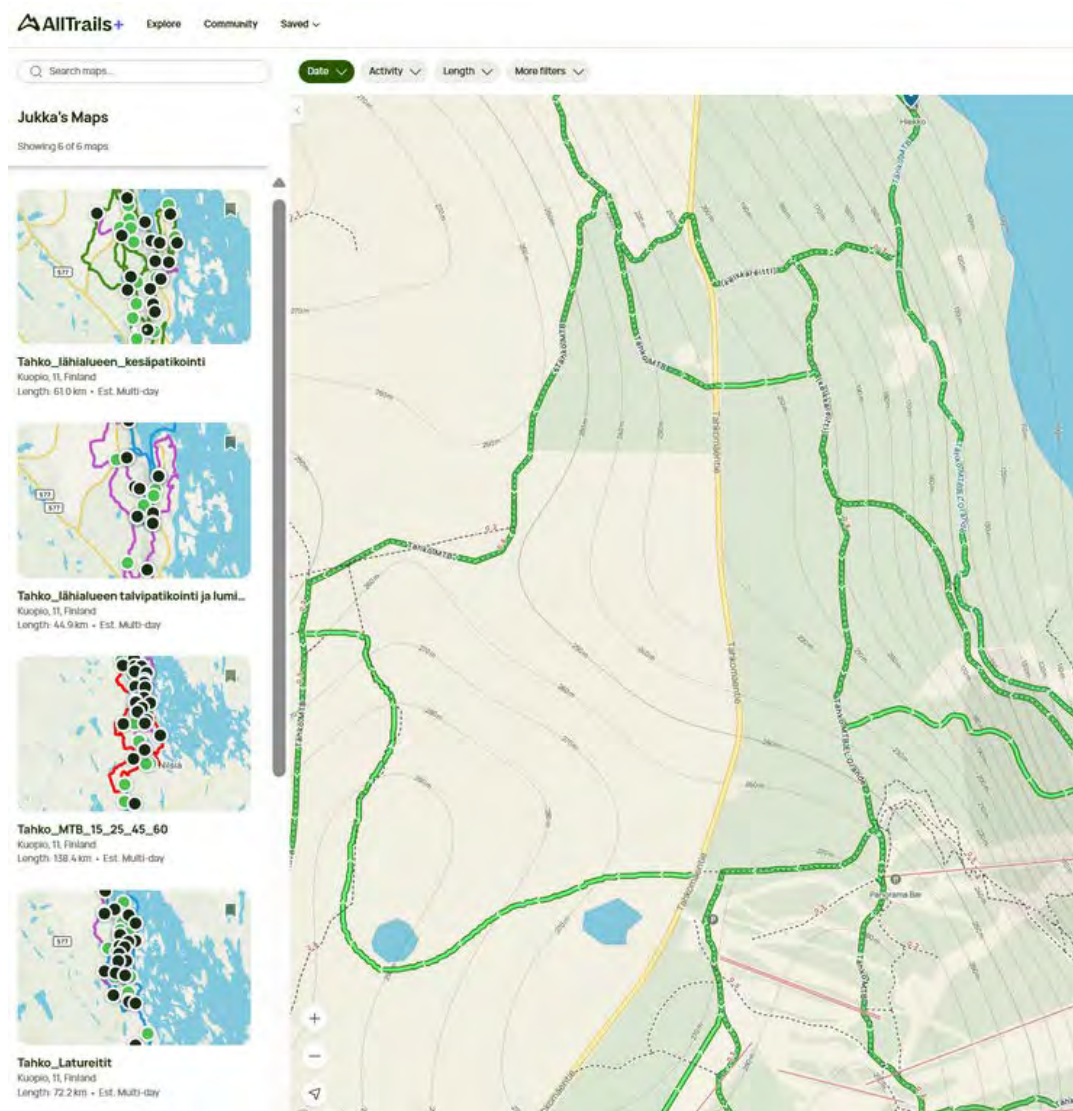
FNLD GRVL
FNLD GRVL facebookissa
FNLD GRVL instagramissa

Rietistöimissä luonnosteltuja reittilinjauksia

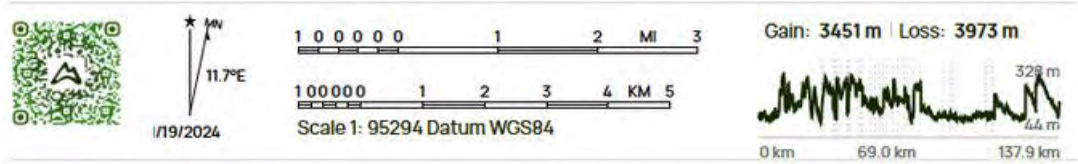
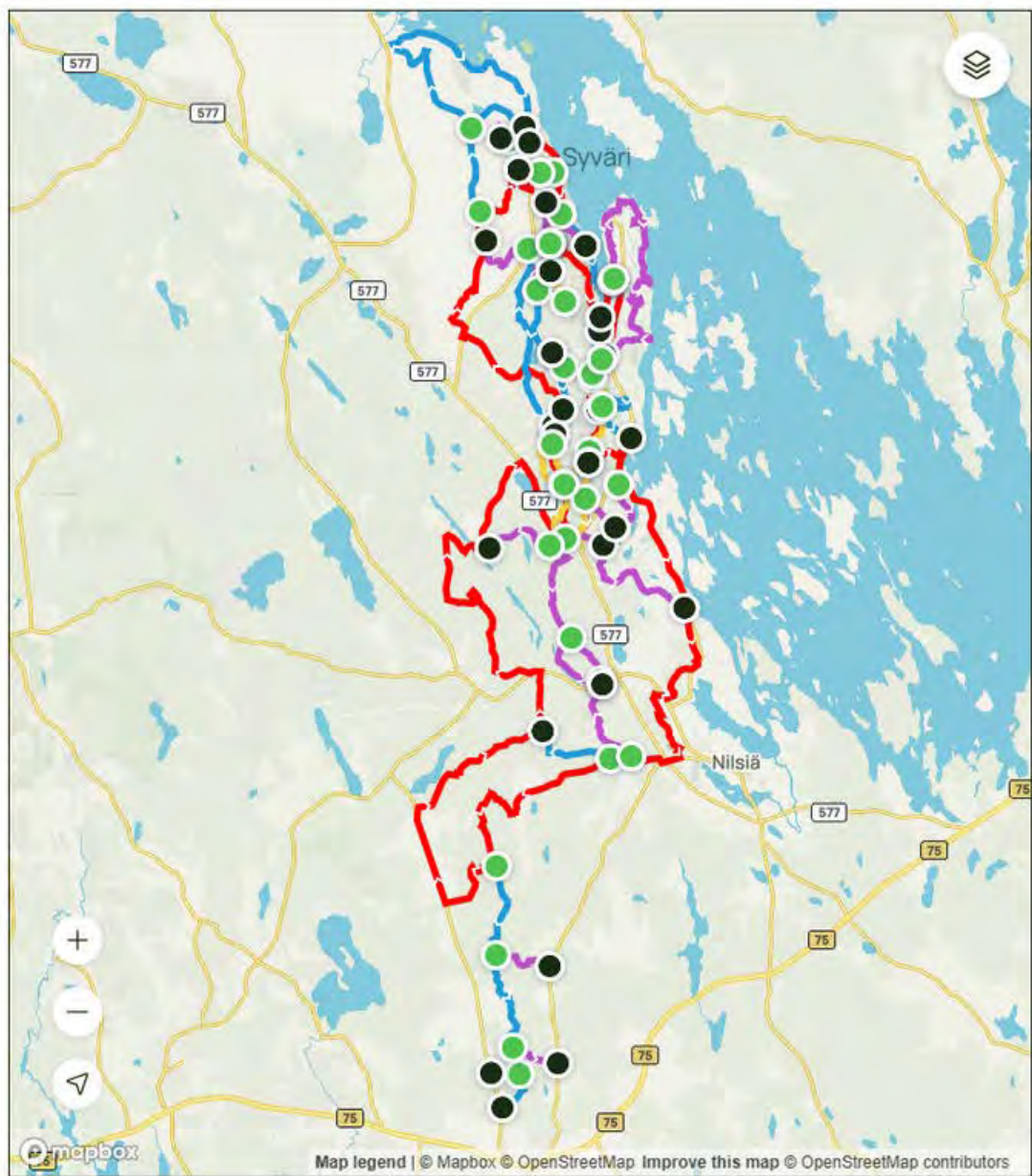
Seuraavassa elokuu-joulukuu 2023 aikana työstettyjä reitistösiunnitelmia eri aktiviteettien osalta. Ideointia tehtiin ajattelumallilla, jossa suljettiin pois reaalimaailman rajoitteet ja reunaehdot. Tavoitteena oli vapaalla ajattelulla muotoilla ns. ihannereittejä eri aktiviteettien näkökulmasta

- MTB
- Kesäpatikointi
- Latureitit
- Talvipatikointi: kävely ja lumikenkäily
- Mottorikelkkailu

Alla esitetyt suunnitelmat ovat työversioita. Luonnostyöskentelyn kautta päädyttiin kehittämissuunnitelmassa sivulla 46 esitetyn priorisoituun suunnitelmaan.

MTB

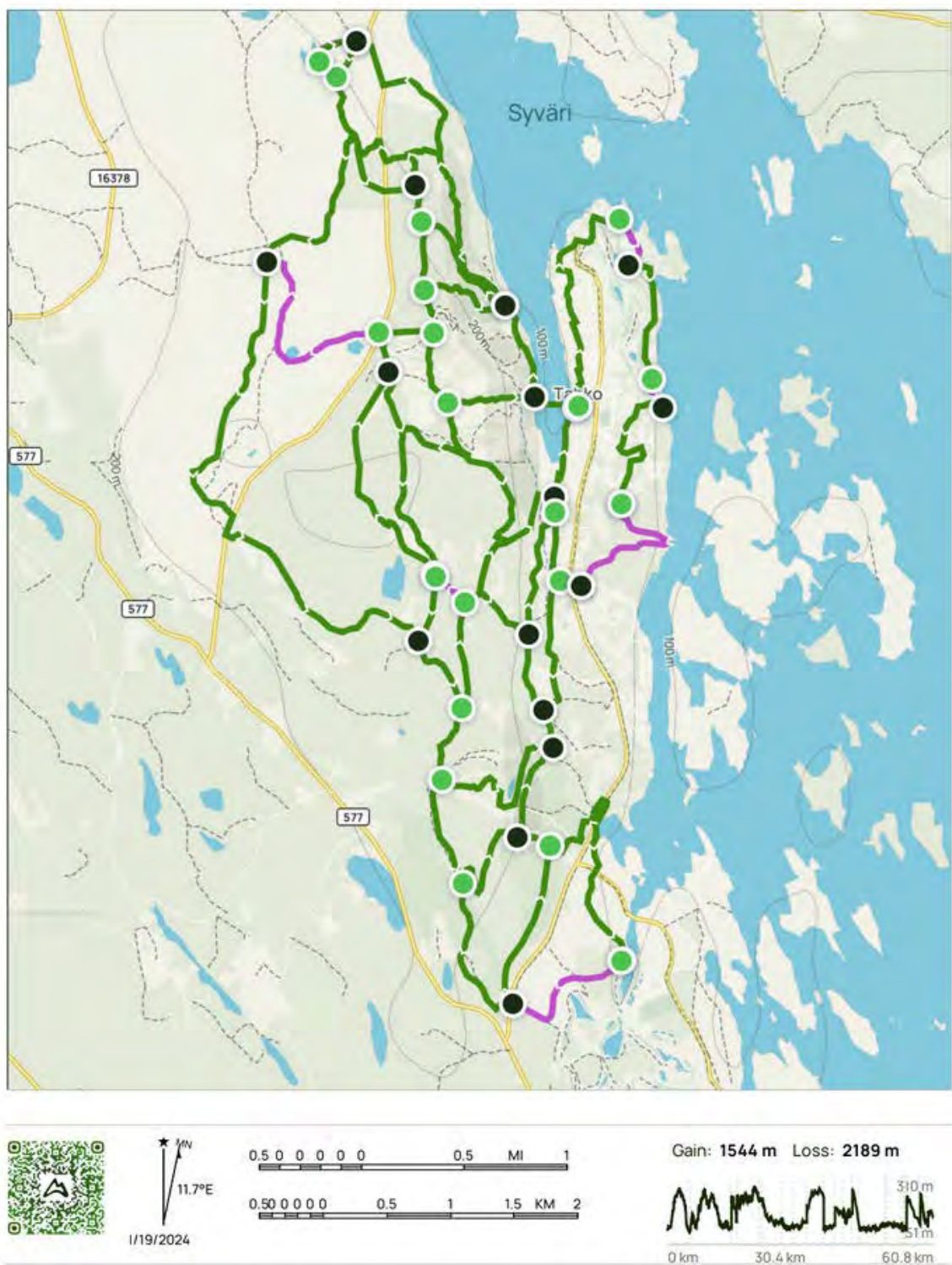

Tahko_MTB_15_25_45_60
Kuopio, 11

Punainen Tahko MTB 60
Sininen: olemassa olevat reitit
Violetti: ehdotus uudeksi reitiksi
Oranssi: talvipyöräily, latujen kanssa yhteiskäyttö

Kesäpatikointi

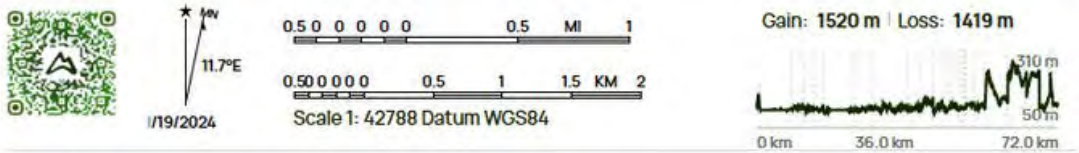
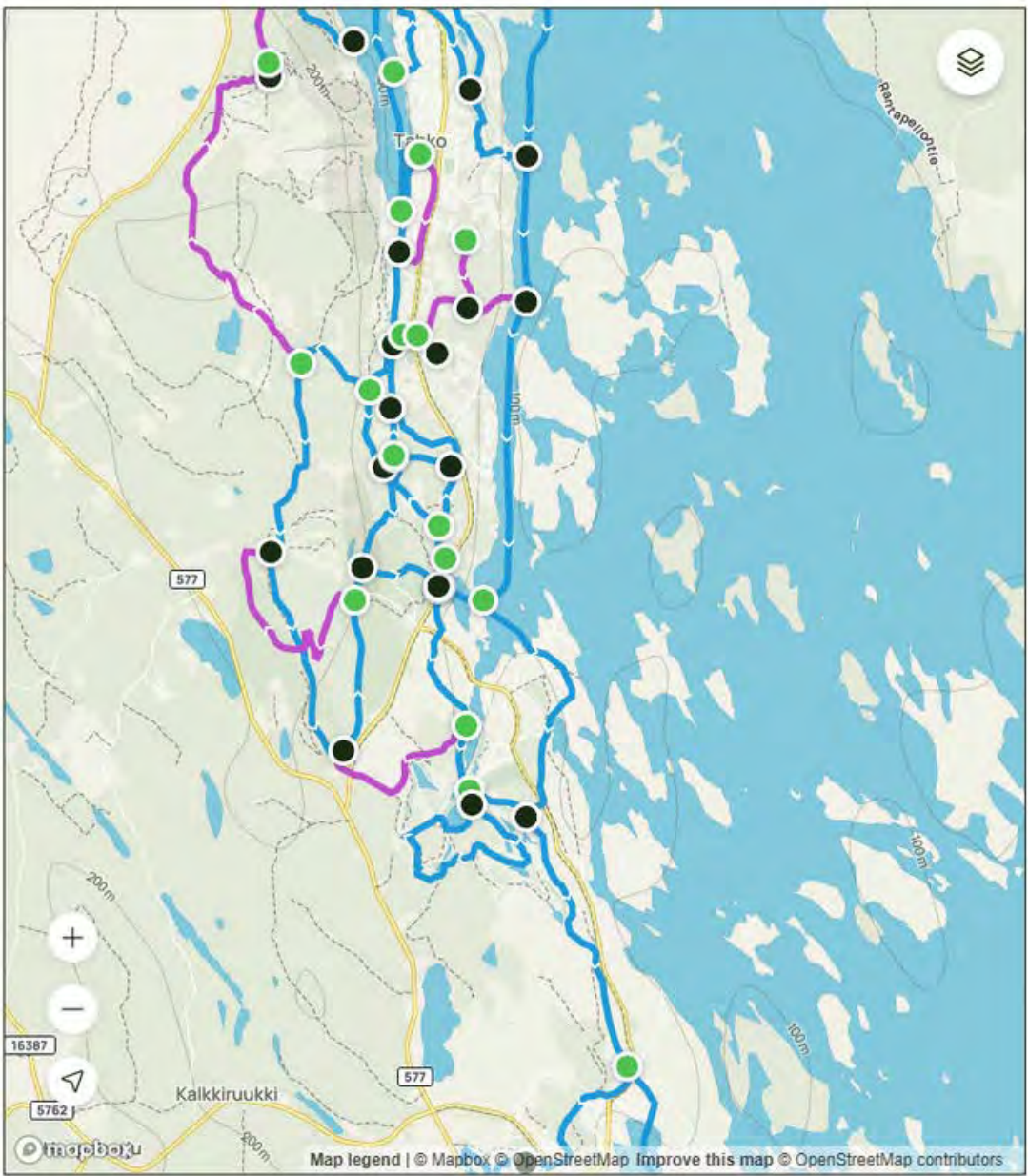

Tahko_lähialueen_kesäpatikointi
Kuopio, 11

Vihreä: olemassa olevat reittilinjat
Violetti: ehdotus uudeksi reittilinjaksi

Latureitit

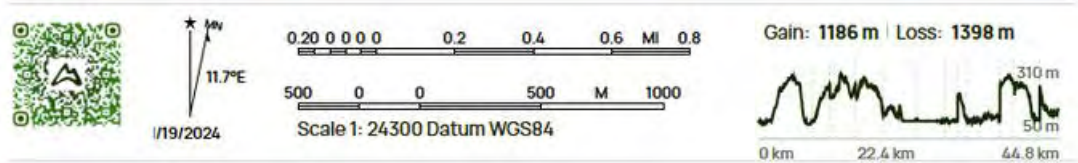
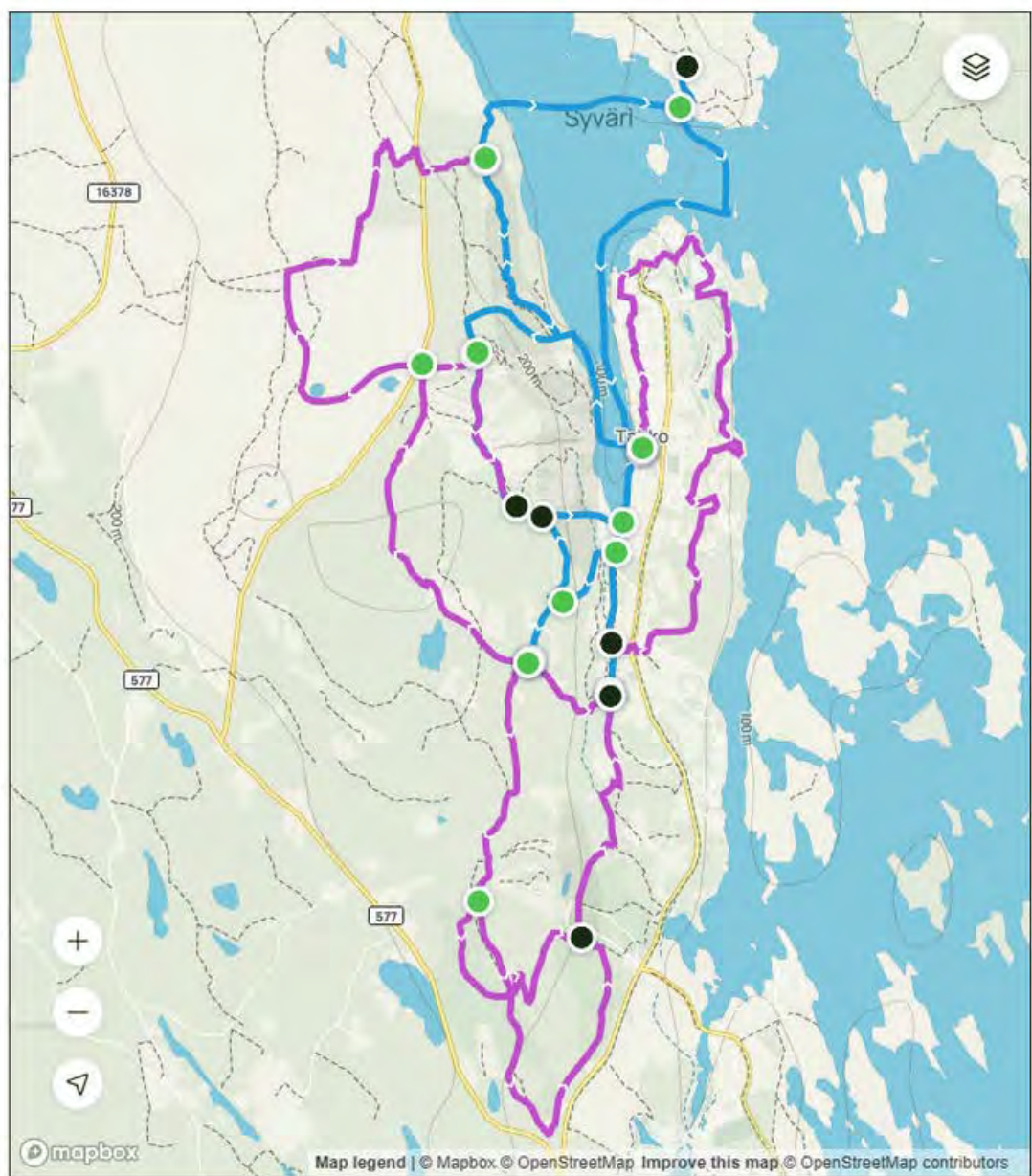

Tahko_Latureitit
Kuopio, 11

Sininen : olemassa olevat ladut
Violetti : ehdotus uudeksi reitiksi

Talvipatikointi

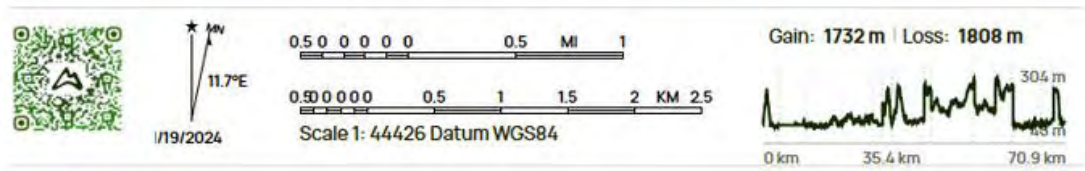
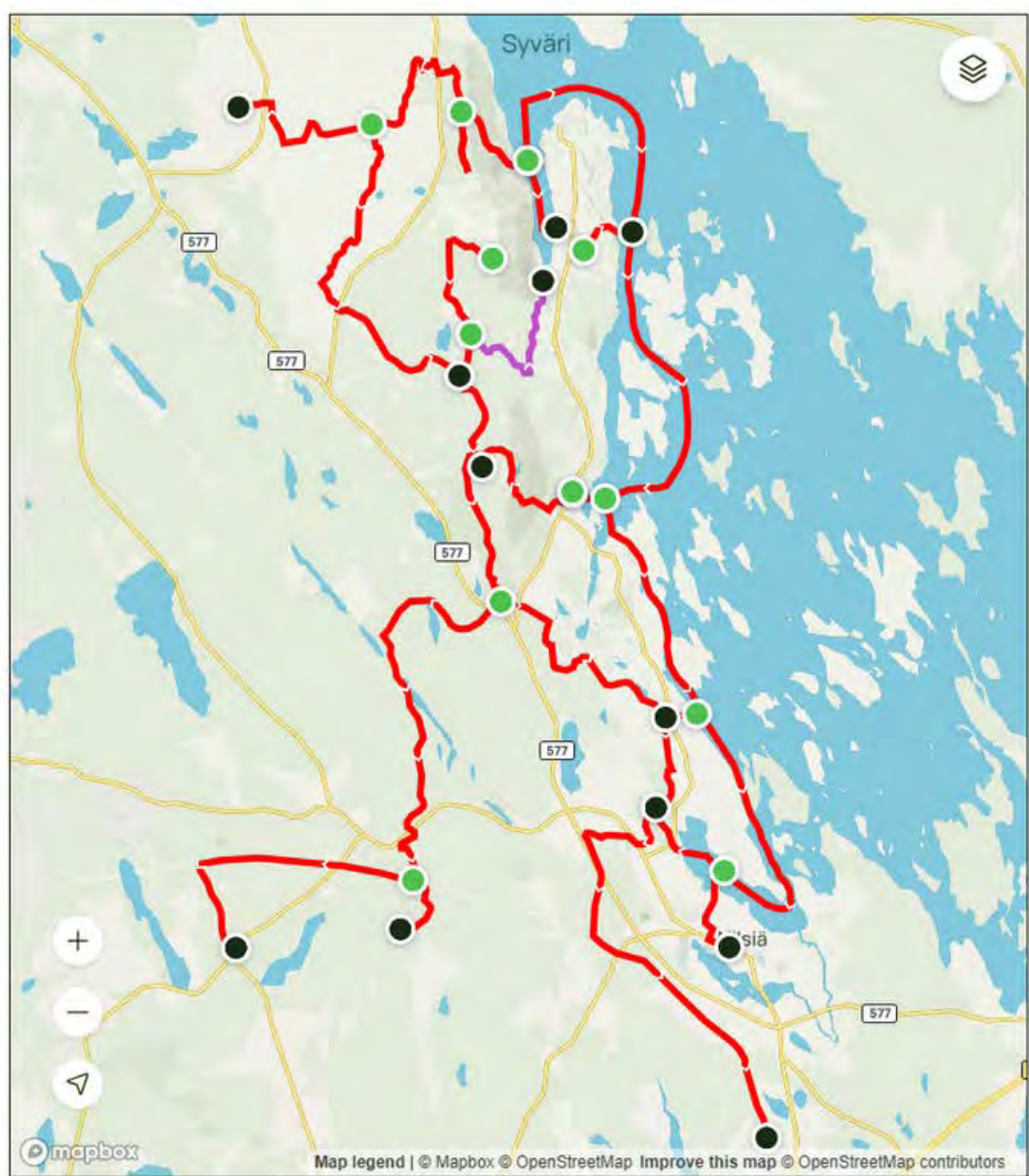

Tahko_lähialueen talvipatikointi ja lumikenkäreitit
Kuopio, 11

Sininen: olemassa olevat, yhteiskäyttö
Violetti: ehdotus uudeksi reitiksi

Moottorikelkkareitit

Tahko_kelkkareitit
Kuopio, 11

Punainen: olemassa olevat reitit
Violetti: Ehdotus uudeksi reitiksi